

Rok XXVII

Luty 1958 r.

Nr 2

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Adres Redakcji i Administracji
Kurii Diecezjalna — Siedlce — Świerczewskiego 60
Telefon 7 26

Konto Kurii Diecezjalnej N. B. P. O/Siedlce
Nr 1520-9-344

Treść zeszytu Nr 2 — 1958 r.

DZIAŁ URZĘDOWY

Akta Stolicy Apostolskiej:

18. Nowomianowani Biskupi w Polsce	39
19. S. Congr. Rituum— De Missis Vespertinis	39
20. Sw. Kongr. Obrz. — Zewn. wygląd paramentów	40

Akta Prymasa Polski:

21. Upowszechnienie i poświęcenie Pisma św. i krzyżów	41
22. Zgon Biskupa Gorzowskiego ś.p. Teodora Benscha	42

Komisja Liturgiczna Episkopatu:

23. Praktyczne wskazania o odprawianiu wznowionego Porządku Wielkiego Tygodnia	42

Z Ordynariatu:

24. Nabożeństwa Wielkiego Tygodnia:	
Niedziela Palmowa	50
W. Poniedziałek, W. Wtorek, W. Środa	53
W. Czwartek,	53
W. Piątek	57
Wielka Sobota	63
Dominica Resurrectionis	71
25. Program IV egzaminu:	
Prawo kanoniczne	72
Historia Kościoła	75
26. Program III egzaminu:	
Teologia moralna	77
Liturgika i Rubrykastyka	78
27. Wezwani na egzamin ad beneficia curata	81
28. Wezwani na egzaminy wikariuszowskie	82
29. Zmiany w składzie osobowym Duchowieństwa	83
30. Nekrologia	84

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

31. Poświęcenie tablicy ku czci ś.p. Biskupa Beniamina Szymańskiego w Janowie Podlaskim	84
32. O poprawę słyszalności kazań w kościołach	86
33. Bibliografia	86

Rok XXVII

Luty 1958 r.

Nr 2

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE PODLASKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Adres Redakcji i Administracji:
Kurja Diecezjalna—Siedlce—ul. Świerczewskiego 60
Telefon 7 26

DZIAŁ URZĘDOWY

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ

18.

Nowomianowani Biskupi w Polsce.

Jego Świątobliwość Ojciec Święty PIUS XII Papież
raczył mianować:

1. Ks. Infułata Dra Andrzeja WRONKĘ z Poznania Biskupem tyt. Watarbeńskim i delegował do pomocy pastoralnej J.E. Biskupowi Bolesławowi Kominkowi we Wrocławiu.
2. Ks. Prałata Dra Szczepana SOBALKOWSKIEGO, dotychczasowego Rektora Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach, Biskupem Sufraganem J.E. Biskupa Czesława Kaczmarka, Ordynariusza diecezji kieleckiej.
3. Ks. Prałata Dra Jana JAROSZEWICZA, dotychczasowego Wikariusza Generalnego w Kielcach, drugim Biskupem Sufraganem J.E. Biskupa Czesława Kaczmarka, Ordynariusza diecezji kieleckiej.

Quos Deus incolumes ad multos annos conservet!

19.

SACRA RITUM CONGREGATIO

De Missis vespertinis.

Ouaesitum est: I. An attento Motu proprio »Sacram Communionem«, diei 19 martii 1957, sub nn. 1—2, maneat in suo robore normae iam datae per Const. Apost. »Christus Dominus«, diei 6 ianuarii 1953:

1. quoad unam Missam celebrandam horts postmeridianis;

2. quoad horam celebrationis Missae (scil. post horam quartam);

3. quoad s. Communionem recipiendam unice in Missa vel immediate ante aut post, adeo ut extra Missam recipi nequeat?

Et S. Congregatio Rituum respondit (Ianuen., 21 iunii 1957).

Ad 1. Celebrari potest et altera Missa, quando bonum notabilis partis fidelium id postulet.

Ad 2. Affirmative.

Ad 3. Affirmative.

II. An episcopus permittere possit Missam vespertinam, diebus festis, una cum celebratione ritus matrimonii?

Et S. Congregatio Rituum respondit (Caietan., 21 iunii 1957): Permittere potest, si bonum notabilis partis fidelium id postulet, non autem commodum unius familiae.

III. An sacra Communio recipi possit horis postmeridianis extra Missam, servato tantum ieiunio trium horarum?

Et S. Congregatio Rituum respondit (Pisan., 21 maii 1957): Negative, et servantur dispositiones Const. Apost. »Christus Dominus«, n. 25, VI.

(Ephemerides Liturgicae, Vol. LXXI — 1957 — Fasc. IV-V pag. 316).

20.

SW. KONGREGACJA OBRZĘDÓW

Orzeczenie dotyczące wątpliwości co do zewnętrznego wyglądu paramentów

A.A.S. 24/1957/762.

Ponieważ wielu Rządców Kościoła i inni duchowni często zwracało się do Stolicy Świętej, zgodnie z orzeczeniem z dnia 9 grudnia 1925 (por. A.A.S. vol. XVIII, r. 1926, str. 58), z prośbą o pozwolenie na sporządzenie i posługiwanie się przy Ofierze Mszy św. i innych czynnościach liturgicznych paramentami pierwotnego kroju, Święta Kongregacja Obrzędów orzekła, że należy pozostawić roztropnemu zdaniu Ordynariuszy, czy — po zwróceniu baczonej uwagi na szczególne okoliczności związane z istotą rzeczy i miejscem — można zezwolić na stosowanie tych paramentów, czy nie. Niech jednak miejscowi Ordynariusze, wydając to orzeczenie, starają się, by jak najbardziej przestrzegano świętości i godności kultu Bożego, i niech nie

pozwalać na bezpodstawne i nierozważne odstępowanie od zasad przyjętych co do wyglądu szat liturgicznych, a raczej z całkowitą uwagą niech nie dopuszczają do takich zmian, które mogłyby wprowadzić zamieszanie i umysły wiernych uprawić w zdumienie.

W Rzymie, dnia 20/VIII.1957.

Kard. CICONANI, Prefekt

L + S.

† A. CARINCI, Arcyb. Seleuc., Sekretarz

AKTA PRYMASA POLSKI

Warszawa, dnia 31 grudnia 1957 r.

PRYMAS POLSKI
KOMISJA MARYJNA
EPISKOPATU

21.

Upowszechnianie i poświęcenie Pisma św. i krzyżów.

Program pracy duszpasterskiej w ramach Wielkiej Nowenny (5.V.56 i 4.V.58) wysuwa jako temat „Wierność... Krzyżowi i Ewangelii”. Widzialną formą wypełniania tej części Ślubowań Jasnogórskich jest nabywanie dla domów egzemplarzy Pisma św. N.T. i krzyżów.

1. Okres Adwentu i wizyty pasterskiej aż do W. Postu (w tym roku 18/II) nadaje się do rozprowadzenia przez parafie Pisma św. N.T. (Ewangelii).

Księgarnia św. Wojciecha (Poznań, Pl. Wolności 1; Warszawa, Freta 48; Lublin, Królewska 15) ogłasza do nabycia „Ewangelie i Dzieje Apostolskie” w płóciennnej oprawie po zł. 25. — Nadto wydrukowano Ewangelie według św. Łukasza, która nadaje się na kolendę pasterską.

Związek Wiernych z Pismem św. ożywi się bardzo, gdy nowonabyte egzemplarze Pisma św. poświęcimy w kościołach parafialnych np. w niedzielę 2.II.1958 r. Zachęćmy ojców rodzin, by oni przynieśli Pismo św. do poświęcenia w kościołach. Trzeba pouczyć wiernych o czasie i sposobie czytania Pisma św.

2. W Wielkim Poście będziemy zaopatrywać rodziny katolickie w krzyże ściennie (można zwracać się po nie do N. epokalanowa). W Niedzielę Męki Pańskiej zachęćmy ojców rodzin,

by przynieśli je na sumę do poświęcenia. Procesje z krzyżami, trzymanymi wyżej w prawej ręce ożywią wiarę i miłość ku Chrystusowi.

Zaopatrzenie w krzyże przez parafie jest szczególnie ważne tam, gdzie powstają nowe osiedla.

(-) † Stefan Kard. Wyszyński

22.

Zgon Biskupa Gorzowskiego.

Sekretariat Prymasa Polski niniejszym podaje wiadomość, że dnia 7 stycznia 1958 r. o godz. 9 zmarł w Szczecinie – na skutek zawału serca, doznanego w czasie kazania w pierwsze święto Bożego Narodzenia – Ks. Biskup Teodor BENSCH, pierwszy Biskup w Gorzowie, niezwykle zasłużony dla Kościoła, szczególnie na Ziemiach Zachodnich, gdzie przez pięć lat pełnił urząd Administratora Apostolskiego diecezji warmińskiej w Olsztynie, a ostatnio zajmował stanowisko Rządcy Ordynariatu gorzowskiego.

KOMISJA LITURGICZNA EPISKOPATU

23.

Praktyczne wskazania o odprawianiu wznowionego Porządku Wielkiego Tygodnia

Reforma liturgiczna Wielkiego Tygodnia nie ogranicza się do poprawienia zewnętrznych form. Dąży ona do tego, aby co roku odnowić duchowo wiernych przez współzycie z tajemnicami miłości, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa, które uobecniają się w niewysłowiony, lecz rzeczywisty sposób w liturgii wielkotygodniowej.

To duchowe odnowienie wiernych w Chrystusie dokona się wówczas, gdy wierni wezmą zewnętrzny i wewnętrzny udział w świętych obrzędach.

W trosce o poprawne przeprowadzenie reformy W. Tygodnia w duchu odnowienia liturgicznego, w oparciu o teksty liturgiczne, Instrukcję Św. Kongregacji Obrzędów oraz liczne dodatkowe wyjaśnienia tejże Kongregacji, Komisja Liturgiczna Episkopatu podaje następujące wskazania duszpastersko-liturgiczne:

I. Wprowadzenie wiernych w zrozumienie obrzędów W. Tygodnia.

Kapłani winni dokładnie zapoznać się z duchem reformy liturgicznej W. Tygodnia i w tym celu przestudiować stronę obrzędową, liturgiczną i duszpasterską Odnowionego Porządku W. Tygodnia (O.H.S.I.), aby mogli spełnić polecenie Instrukcji Św. Kongregacji Obrzędów o wprowadzeniu wiernych w zrozumienie formy i ducha obrzędów Wielkiego Tygodnia już w ciągu Wielkiego Postu. Należy również poświęcić kilka lekcji we wszystkich klasach szkół na wprowadzenie młodzieży w ducha odnowionej Liturgii W. Tygodnia. Główne punkty pouczenia podaje Instrukcja Św. Kongregacji Obrzędów.

II. Czytania liturgiczne.

Wszystkie czytania biblijne W. Tygodnia należy wiernym przeczytać po polsku, a mianowicie: epistoły i ewangelie, po uprzednim odśpiewaniu ich po łacinie, natomiast Pasję oraz lekcje Wielkiego Piątku i Wigilii Wielkanocnej można czytać od razu po polsku, lecz celebrans musi je równocześnie odczytać po łacinie.

III. Komentarz liturgiczny.

Obecnie w całym Kościele kładzie się wielki nacisk na komentarz towarzyszący świętym obrzędom. Jeśli w parafii jest dwóch lub więcej kapłanów, to jeden z nich podczas obrzędów Tridui Sacri powinien być na ambonie lub przy balustradzie. On czyta polskie teksty, objaśnia święte obrzędy w miarę ich spełniania i kieruje zachowaniem się wiernych w takich chwilach, jak procesja, adoracja krzyża, procesja z paschałem itp. Jeżeli celebrans jest sam, to czytanie tekstów powierza organistcie lub jednemu z wiernych, który tę funkcję spełni poważnie i ze zrozumieniem. Sam celebrans w chwilach właściwych, tzn. przed rozpoczęciem nowej części obrzędu, objaśni ją wiernym i podda stosowne akty.

IV. Śpiewy

„Ordo Hebdomadae Sanctae Instauratus” rozróżnia śpiew chóru (schola) i wszystkich obecnych. Wyraźnie przepisano, aby wszyscy obecni śpiewali krótkie odpowiedzi: „Et cum spiritu tuo”, „Amen” itp. refren „Gloria, laus et honor...” w Niedziele Palmową, „Venite adoremus” przy odsłonięciu krzyża w W. Piątek, oraz trzykrotne „Alleluja” w Wielką Noc

Zmartwychwstania Pańskiego. Śpiewu tego należy wiernych zawczasu nauczyć.

Tam gdzie Rytuał Polski dopuszcza śpiewy w języku polskim, należy je w myśl Encykliki o muzyce kościelnej z 25 grudnia 1955, dokładnie uzgodnić z treścią liturgii.

V. Przygotowanie ministrantów.

Według Instrukcji Św. Kongregacji Obrzędów „Należy starannie przygotować i uporządkować to wszystko, co składa się na pobożne i piękne odprawienie tego świętego Tygodnia; w szczególności są to i wykonawcy obrzędów świętych i uszyscy im posługujący“, tak duchowni jak i świeccy, zwłaszcza ministranci powinni pilnie wyuczyć się czynności, które mają spełniać“. Tę samą zasadę podaje tu Memoriale Rituum Benedykta XIII normujące święte obrzędy w małych kościołach, od początków XVIII w.: „Proboszcz ma obowiązek uprzednio jakby za rękę prowadząc wyćwiczyć ministrantów we właściwych im czynnościach, aby je wypełniali dokładnie i poważnie; a nie błakali się nie wiedząc co robić“. W Deklaracji z 15 marca 1956 r. Św. Kongregacja Obrzędów zarządziła: „II. W kościołach i kaplicach publicznych, przy których nie ma odpowiedniej liczby duchowieństwa o wyższych święceniach można stosować ryt prosty. Do spełnienia jednak tego rytu prostego trzeba wystarczającej liczby „ministrantów“, kleryków albo chłopców, a mianowicie: co najmniej trzech w drugą Niedzielę Męki Pańskiej czyli Palmową i w czasie Mszy św. Wieczery Pańskiej, a czterech przy odprawianiu obrzędu liturgicznego w Piątek Męki i Śmierci Pańskiej i w Wigilię Wielkanocną. Ministrantów tych należy starannie wyuczyć wszystkiego, co do nich należy (Instructio nr 3). Dwa te warunki, mianowicie, należyta liczba ministrantów i odpowiednie ich pouczenie są konieczne do należytego odprawienia obrzędów w sposób prosty. Ordynariusze miejscowi powinni czuwać, aby te dwa warunki rytu prostego były jak najdokładniej spełnione“.

Ponieważ w Polsce bez trudności można mieć większą ilość ministrantów, tym więcej trzeba dłożyć starań, aby umieli oni czynności swe spełniać z własnym pożytkiem duchowym i ku zbudowaniu wiernych.

VI. Szczegóły obrzędowe.

A. Druga Niedziela Męki Pańskiej czyli Palmowa.

1) Trzeba pouczyć wiernych, że materię poświęcenia stanowią wiosenne gałązki drzew, część odradzającej się przyrody, symbol zwycięstwa życia nad śmiercią. Nie należy zatem

przynosić do poświęcenia pęków suchej trzciny (Instrukcja II, 7).

2) Gdzie to możliwe zaleca się dokonać poświęcenia palm w innym kościele lub kaplicy i przejść procesjonalnie do kościoła głównego.

Poświęcenia palm można również dokonać przy jakiejś kapliczce lub krzyżu i stamtąd przejść w procesji do kościoła (Ephem. Lit. VI.56). Jeżeli odprawienie dłuższej procesji jest niemożliwe, należy odbyć przynajmniej krótszą dokoła kościoła. Procesji nie wolno opuszczać, ponieważ ona stanowi charakterystyczny obrzęd tego dnia.

3) Obrzęd podawania palmy celebransowi został zniesiony. Celebrans nie wręcza palmy diakonowi i subdiakonowi. Palmy dla nich przeznaczone zachowuje się do czasu procesji na kredencji.

4) Zatrzymywanie się procesji z palmami u drzwi kościoła i uderzanie krzyżem w drzwi nie było zwyczajem lokalnym polskim, lecz Przepisem Mszału Rzymskiego, który został uchylony przez O.H.S.I.

5) Zwyczajem lokalnym natomiast było praktykowane w niektórych kościołach zatrzymywanie się procesji na środku kościoła i uderzanie palmą krucyfiksu przy śpiewie „Scriptum est enim“. Ponieważ obrzęd ten nie harmonizuje z charakterem procesji ku czci Chrystusa Króla, palma zaś jest symbolem zwycięstwa, a nie różgi, obrzęd ten znosi się. Procesję należy odprawić ściśle wedle przepisów O.H.S.I. W czasie procesji można śpiewać w języku polskim Ps. 147 „Jerozolimo, chwal Pana nad Paną“ znany wierzący z niesporów, albo pieśni do Chrystusa Króla. Nie należy natomiast śpiewać pieśni o Męce Pańskiej. Przepis „Memoriale Rituum“ o przywiązywaniu do krzyża poświęconej palmy został przez O.H.S.I. uchylony (Dekret SKO. z 23.VII.56 Nr 0.101-56).

6) Jeżeli w czasie Mszy św. śpiewa się Pasję, kończy ją „Chronista“ w tonie pasji.

B. Ciemna Jutrznia.

Przepis Brewiarza Rzymskiego o czynieniu pewnego hałasu przy końcu Ciemnych Jutrzni został przez O.H.S.I. uchylony (Dekret SKO Nr. 0. 101-56 ad 3).

C. Wielki Czwartek.

1) O.H.S.I. wyraźnie przepisuje komunię duchowieństwa i wiernych z komunikantów konsekrowanych w ciągu wieczornej Mszy św. Jeszcze przed jej rozpoczęciem należy wynieść Najśw. Sakrament z tabernakulum Wielkiego Ołtarza. Nie jest

sprzeczne z przepisami umieszczenie świętych postaci w ołtarzu przygotowanym do uroczystego przechowania Najśw. Sakramentu.

2) Wszędzie, gdzie względy duszpasterskie za tym przemawiają, można odprawić umywanie nóg. Obrzęd ten powinno poprzedzić bardzo sumienne przygotowanie pasterskie i ceremonialne.

3) Według Ceremoniału Biskupów, „należy przygotować i jak najpiękniej przyozdobić jedną z kaplic w kościele, jasno ją oświetlić, a na ołtarzu ustawić 6 świeczników”. Instrukcja SKO, przypomina ten przepis. Nie wolno zatem umieszczać Najśw. Sakramentu w zakrystii. Ma być to miejsce łatwo dostępne dla wiernych, gdyż tam będzie się odbywała publiczna adoracja Najśw. Sakramentu. Jeżeli Kościół nie ma drugiego ołtarza, należy urządzić prowizoryczny, podobnie jak na Boże Ciało.

4) Kapłani i diakoni uczestniczący w uroczystej wieczornej Mszy Wieczery Pańskiej, od samego początku układają białe stuly.

5) We Mszy św., oprócz Hostii mszalnej i komunikantów, kapłan konsekruje hostię przeznaczoną do wystawienia w Bożym Grobie. Hostię tę można konsekrować w otwartej kustodii, lub umieścić w kustodii po komunii kapłana.

6) Po ukończeniu Mszy św. według przepisów O.H.S.I., kapłan przenosi kustodię razem z puszką do kaplicy uroczystego przechowania Najśw. Sakramentu.

7) Po obnażeniu ołtarzy, w kościołach z oficjum chórowym, odmawia się kompletę przy zgaszonych świecach i bez śpiewu. Kompletę odmawia się bez paramentów. Przewodniczy na niej hebdomadariusz w stalli. W kościołach zakonnych można kompletę odmówić po posiłku, jako modlitwę wieczorną (S.K.O. Dekr. O. 101-56 ad 4). W kościołach parafialnych recytowanie kompletu nie obowiązuje.

8) W myśl polecenia O.H.S.I. należy zorganizować adorację Najśw. Sakramentu przez wiernych przynajmniej do północy. Zaleca się odprawienie Godziny Świętej.

D. Wielki Piątek.

1) Przygotowując „Boży Grób” należy mieć na uwadze przepis Instrukcji II, 9 o powadze jaka przystoi liturgii tych dni. „Boży Grób” ma uświadamiać wiernym wielkość ofiary Chrystusa i budzić skruchę. Uwaga wiernych powinna być skierowana przede wszystkim na Najśw. Sakrament, a nie rozproszona nadmiarem szczegółów dekoracyjnych.

Rytuał Rzymski dla Polski wyraźnie przepisuje tron dla Najśw. Sakramentu i tabernakulum. Niedopuszczalne jest traktowanie monstrancji jako elementu dekoracyjnego i umieszczanie jej w sztucznych obłokach, grotach itp. (por. Dekr. S.R.C. nr 3178 w analogicznej sprawie).

Oświetlenie elektryczne, zgodnie z zasadami estetyki i przepisami Kościoła, powinno pochodzić z lamp ukrytych. Wyraźnie zakazane są wszelkie efekty teatralne (Dekret S.R.C. nr 3859, 4206, 4210, 4322).

2) Odnowiony Porządek W. Tygodnia wymaga udziału wiernych w liturgii, której wszystkie zwyczaje miejscowe mają być podporządkowane. Liturgia Wielkiego Piątku i Wigilii Wielkanocnej powinna się odprawiać przy ołtarzu głównym, a „Boży Grób” należy urządzić w bocznej kaplicy lub bocznym ołtarzu i to w takim miejscu, aby nie stanowił przeszkody dla obrzędów Wigilii Wielkanocnej.

3) Obrzędy należy odprawiać wedle O.H.S.I.

4) Jeżeli Pasję śpiewa się, kończy ją Chronista w tonie Pasji, a nie ewangelii. (Nuty podaje „Cantus in ordinem hebdomadae sanctae noviter inducti et Variationes in cantu historiae Passionis iuxta ordinem faciendae”).

5) W czasie adoracji krzyża, tam gdzie nie śpiewa się Improperiów, lub gdy nie wystarczają one na wypełnienie czasu adoracji, należy odśpiewać „Święty Boże, Święty mocny, Święty nieśmiertelny, zmiłuj się nad nami” (tylko to wezwanie) oraz pieśni „Ludu mój ludu” i „Krzyżu święty”, wiernie oddające treść Improperiów.

6) Jeżeli w nabożeństwie bierze udział większa liczba wiernych, można do adoracji podać kilka krzyżów, każdy w otoczeniu akolitów ze świecami (S.K.O. Dekr. O. 101-45 ad 5), względnie poprzestać na podniesieniu krzyża przy ołtarzu ku mileżącej adoracji wiernych.

7) Równocześnie z puszką należy przynieść na ołtarz kustodię z Hostią. Kustodię należy od razu wstawić do tabernakulum wielkiego ołtarza.

8) „Pater noster” winni recytować po łacinie wszyscy obecni. Wymaga to uprzedniego wyćwiczenia w ciągu Wielkiego Postu.

9) Rubrykę nr 29 należy interpretować wedle rubryk Kanonu, tj. Celebrans bierze w prawą rękę komunikant, przenosi go do lewej i trzymając go nad puszką trzykrotnie uderza się prawą ręką w piersi mówiąc „Domine, non sum dignus” (S.K.O. Dekr. O. 101-56 ad 6).

10) Kapłani i diakoni układają fioletowe stuly tylko na czas komunii św.

11) Po komunii św. i umyciu palców, puszkę z komuni-kantami należy umieścić w tabernakulum wielkiego ołtarza i złożyć korporał.

12) Następnie kapłan śpiewa w tonie ferialnym z mszału stojącego na środku ołtarza trzy oracje przepisane przez O.H.S.I.

13) Celebrans i asystujący udają się do kredencji. Cele-brans zmienia ornat fioletowy na fioletową kape, diakon i subdiakon zachowują swoje szaty. W tym czasie należy usunąć mszał, rozłożyć na ołtarzu korporał i zanieść na ołtarz mon-strancję oraz welon przeznaczony do jej okrycia.

14) Celebrans wraca przed ołtarz i po przykłonieniu na jedno kolano, klęka wraz z subdiakonem na najniższym stopniu, diakon udaje się do ołtarza i ze zwykłymi ceremoniami umieszcza Hostię w monstrancji i okrywa ją welonem. Jeżeli nie ma diakona, czyni to jeden z kapłanów lub celebrans.

15) Następuje nałożenie kadzidła i okadzenie oraz proce-sjonalne odniesienie Najśw. Sakramentu do „Bożego Grobu”. O ile to możliwe, w czasie procesji powinno być dwóch turiferarzy, a krzyż procesjonalny powinien nieść inny subdia-kon ubrany we fioletową tunicellę. Po odniesieniu monstrancji należy przenieść do tabernakulum „Bożego Grobu” puszkę z komunikantami.

17) Po odniesieniu Najśw. Sakramentu do „Bożego Grobu”, w kościołach z oficjum chórowym odmawia się — przed wiel-kim ołtarzem — kompletę przy zgaszonych świecach. Komple-tę recytuje się bez paramentów: przewodniczy hebdomadariusz w stalli (Por. uwagę przy W. Czwartku nr 6).

E. Wielka Sobota.

1) Rano należy według zwykłej formy poświęcić wodę do błogosławienia pokarmów.

2) Trzeba dłożyć wszelkich starań, aby wierni jak naj-liczniej uczestniczyli w liturgii Wigilii Wielkanocnej. Należy im wytłumaczyć, że Wigilia Wielkanocna jest już obchodem Zmartwychwstania Pańskiego. Należy wiernych pouczyć, że nazwa „wigilia” użyta jest w O.H.S.I. w znaczeniu pierwotnym i odpowiada współczesnemu Matutinum tj. Jutrzni. Jak na Boże Narodzenie przewidziany jest obchód składający się z Jutrzni, Mszy nocnej i Laudes, tak obecnie na Wielkanoc przewidziano ten sam schemat: Wigilia tj. Jutrznia, Msza nocna, skrócone Laudes.

3) Przedstawiciele S.K.O. kilkakrotnie zwracali uwagę na niewłaściwość zbyt wczesnego rozpoczynania Wigilii Wielkanocnej.

4) Św. Kongregacja Obrzędów zdecydowała, że nadal pozostaje w mocy Dekr. Nr 3895 ad 1, pozwalający na używa-nie tego samego paschału przez kilka lat; nie wolno jednak znaczyć krzyża na nastawce, a grana umieszczać w części starej, lecz grana należy zawsze umieścić w końcu krzyża zaznaczo-nego w danym roku (S.K.O. Dekr. O. 101-56 ad 8).

5) Jeżeli w czasie Wigilii Wielkanocnej udziela się chrztu niemowlętom, to ceremonie przygotowawcze można odbyć rano, albo może je odprawić inny kapłan w czasie czytania proroków. W ciągu Wigilii Wielkanocnej celebrans nie powi-nien odbywać ceremonii przygotowawczych chrztu św., ani nie należy urządzać ich objaśnienia. Ceremonie te nigdy nie należały i nie należą do liturgii tej nocy. Celebrans kontynuuje obrzęd chrztu od pytania „Czy wierzysz w Boga Ojca...”

6) Celebrans, który udzielając chrztu w czasie Wigilii Wielkanocnej zmieni kapę fioletową na białą, może zatrzymać tę białą kapę na procesji z wodą do chrzcielnicy, aby nie musiał powtórnie zmieniać kapy na odnowienie obietnic chrztu św. (S.K.O. Dekr. O. 101-56 ad 9).

7) Ponieważ uroczysta Msza Wigilii Wielkanocnej jest głównym obchodem Zmartwychwstania Pańskiego, należy u ier-nych zachęcić do wzięcia udziału w niej przez komunię św. Tę Mszę rezurekcyjną należy odprawić z jak największą okaza-łością zewnętrzną. Jeżeli w czasie tej Mszy, oprócz tekstów liturgicznych, śpiewa się pieśni polskie, mogą to być jedynie pieśni wielkanocne. Żadną miarą nie wolno wracać do pieśni pasyjnych. Pieśń „Wesoły nam dziś dzień nastał” należy zacho-wać na procesję.

8) Dla udzielenia komuni św. należy konsekrować ko-munikanty w ciągu tej Mszy św. Po komunii św. puszkę nale-ży wstawić do tabernakulum głównego ołtarza.

Przygotowanie i godne odprawienie nabożeństw W. Tygod-nia wkłada na barki duszpasterza wielki ciężar, Pamiętać jed-nak należy, przygotowanie i dobre odprawienie nabożeństw W. Tygodnia, to nie tylko sprawa dyscypliny kościelnej, to sprawa wiary w Chrystusa, który w tajemnicach swoich dalej żyje i działa.

Niechaj tej pracy przyświecają słowa Ojca św. Piusa XII „Ruch Liturgiczny jest znakiem planów Opatrzności Bożej na dzisiejsze czasy, jest przejściem Ducha św. w Kościele Bożym, aby bardziej zbliżyć ludzi do tajemnic wiary i bogactw łaski, które wypływają z czynnego uczestnictwa wiernych w życiu liturgicznym”.

Z ORDYNARIATU**24.****Nabożeństwa Wielkiego Tygodnia.**

Nabożeństwa W. Tygodnia należy odprawiać ściśle według »Ordo Hebdomadae Sanctae Instauratus« oraz dodatkowych wyjaśnień Św. Kongregacji Obrzędów z dnia 15 marca 1956 r. i 1 lutego 1957 r.

Kapłani administrujący dwiema parafiami mogą otrzymać od Ordynariusza pozwolenie na binację w W. Czwartek, na dwa nabożeństwa (dwie Komunie) w W. Piątek i na binację na W. Sobotę. Jednak w tych wypadkach godziny przepisane obowiązują, oba więc nabożeństwa muszą odbywać się w godzinach przepisanych przez Ordo.

Niedziela Palmowa.

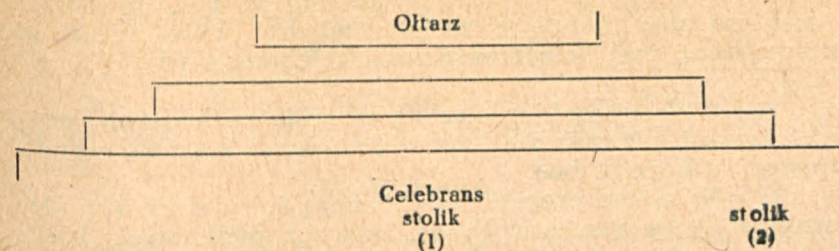
Co przygotować:

- a) w zakrystii: Humerał, alba, pasek, stuła, kapa czerwona
- b) przy ołtarzu: 1. W prezbiterium: stolik nakryty obrusem z palmami — widoczny dla wiernych.
2. Manipularz, stuła i ornat fioletowy.
3. Krzyż procesjonalny odkryty.
4. Woda święcona, kadzielnica, łódka.
5. Miseczka i dzbanuszek z wodą do umycia rąk celebransa po rozdaniu palm.
- c) wyznaczyć: 2 ministrantów asystujących celebransowi.
2 ministrantów niosących świeczniki.
1 turyferarz.
1 do wody święconej i krzyża.

Porządek ceremonii.

I. Poświęcenie palm.

1. Celebrans w asyście ministrantów wychodzi do ołtarza, przyklęka i opuściwszy aspersion, staje między stolikiem i stopniami ołtarza i zwrócony twarzą do wiernych (1). O ile na ołtarzu jest tabernakulum z Najśw. Sakramentem, stolik należy ustawić po stronie epistoły (2).

2. Chór śpiewa ant. »Hosanna«.
3. Celebrans mając ręce złożone przed piersią, śpiewa w tonie ferialnym: »Dominus vobiscum«. Wszyscy odpowiadają: »Et cum spiritu tuo«. »Oremus. Benedic, quaesumus Domine...«
4. Pokropienie palm na stoliku, następnie celebrans udaje się na kościół i pokrapia palmy trzymane w rękach wiernych.
5. Zasypanie kadzidlą (Ab illo benedicaris) i okadzenie palm na stoliku i na kościele (od balustrady albo idąc przez kościół jak przy pokropieniu).
6. Ministranci towarzyszą celebransowi przy pokropieniu i okadzaniu palm, podtrzymując brzegi kapy.

II. Rozdawanie palm.

7. Przy rozdawaniu palm śpiewa się następujące antyfony i psalmy w ten sposób:
Ant. I. »Pueri Hebraeorum portantes«..., Ps. 23, 1 — 2.
7 — 10, co dwa wiersze powtarza się antyfonę.
Ant. II. »Pueri Hebraeorum vestimenta«..., Ps. 47, co dwa wiersze powtarza się antyfonę.

8. Do Krzyża procesjonalnego nie przywiązuje się palmy

III. Śpiewanie Ewangelii.

9. Po rozdaniu palm i usunięciu stolika, celebrans myje ręce, następnie wstępuje do ołtarza, całuje go.
10. Ministrant zanoszą OHŚl. do ołtarza i kładzie na pulpicie po stronie Ewangelii.
11. Celebrans głęboko pochylony przed środkiem ołtarza odmawia: »Munda cor... Jube, Domine... Dominus sit...« śpiewa ewangelię.

IV. Procesja.

12. Zasypanie kadzidlą. Celebrans śpiewa: »Procedamus in pace«, na co odpowiadają wszyscy: Amen.

13. Procesję poprzedza turyferarz, za nim ministrant z krzyżem (bez fioletowej zasłony) między ministrantami ze świecznikami, następnie ministranci, celebrans i wierni z palmami.

14. O ile warunki pozwalają procesja wychodzi na cmentarz. Procesji nie wolno opuszczać, ponieważ stanowi charakterystyczny obrzęd dnia.

15. W czasie procesji wierni mogą śpiewać Ps. 147 »Jerozolimo, chwal Pana nad Paną«, znany z niesporów, hymn »Christus vincit« albo »My chcemy Boga«. W czasie procesji nie należy śpiewać pieśni wielkopostnych.

16. Przy wejściu do kościoła śpiewa się ant. »Ingre-diente«.

17. Zatrzymanie się procesji z palmami u drzwi kościoła i uderzenie krzyżem w drzwi zostało zniesione.

18. Znosi się też zwyczaj zatrzymywania się procesji na środku kościoła i uderzenie palmą krucyfiksu przy śpiewie »Scriptum est enim«.

19. Celebrans po przyjsciu do ołtarza i ukłęknięciu wstępuje na podnózek i w tonie ferialnym na środku ołtarza zwrócony do wiernych śpiewa końcową modlitwę (ręce złożone), OHSL. trzyma ministrant. Konkluzja oracji krótka.

20. Po oracji celebrans i ministranci, po oddaniu rewerencji ołtarzowi, krótszą drogą schodzą do kredencji, gdzie celebrans, zdjawszy kapę i stulę, wkłada manipularz, stulę i ornat fioletowy.

V. Msza św.

21. Celebrans wchodzi po stopniach na podnózek, stawia kielich na korporale, opuszcza ministranturę i modlitwę: »Aufer a nobis«, całuje ołtarz i odmawia Introit.

22. Celebrans, odmówiwszy gradual i tractus, odmawia na środku ołtarza »Munda cor... Jube Domine, Dominus sit...« Przechodzi na stronę ewangelii, czyta Pasję, nie żegnając księgi ani siebie, gdy zaczyna czytać. Na końcu nie całuje się księgi. Jeżeli celebrans czyta Pasję — to należy równocześnie odczytać ją po polsku. Podczas Pasji nie trzyma się palm.

23. Ten sam sposób czytania Pasji zachowuje się również w Wielki Wtorek i Wielką Środę.

24. Na końcu Mszy św. celebrans udzieliwszy błogosławieństwa, opuszcza ostatnią ewangelię i wraca do zakrystii.

25. Msze św. prywatne odprawia się jak zwykle z ministranturą (krótszą) i z ostatnią ewangelią z poświęcenia palm (Cum appropinquasset). Przy binacji i trunacji celebrans zamiast Pasji, w drugiej i trzeciej Mszy św. czyta specjalną ewangelię. Mt. 27, 45 — 52... »Postquam crucifixe sunt...«

Wielki Poniedziałek (bez zmiany).

Wielki Wtorek.

Pasja skrócona, zaczyna się od słów: »In illo tempore Jesus et discipuli eius veniunt in praedium, cui nomen Gethsemani«.

Wielka Środa.

Po »Kyrie, eleison« odmówionym przed środkiem ołtarza, celebrans wraca do mszału i mówi: Oremus. Flectamus genua. Klęka na dwa kolana i chwilę klęczy, modląc się po cichu, po czym mówi: Levate, wstaje i czyta orację.

Tak należy odmawiać: Oremus, Flectamus genua, Levate przez cały Wielki Tydzień.

Pasja skrócona, zaczyna się od słów: »In illo tempore egressus Jesus ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum...«

Wielki Czwartek.

Co przygotować?

a) w zakrystii:

1. Humerał, alba, pasek, manipularz, stula i ornat biały.
2. Kadzielnica i lódka.
3. Baldachim na procesję.
4. Stula fioletowa do obnażenia ołtarzy.

b) na kredencji:

1. Tacka z ampułkami.
2. Dzwonki i kołatka.
3. Welon naramienny biały.
4. Kustodia.

c) na ołtarzu:

1. Tabernakulum puste.
2. Krzyż ołtarzowy okryty białą zasłoną.
3. Po stronie epistoły mszał lub OHSL. na pulpicie.
4. Kielich przygotowany do Mszy św., puszek z komunikantami i hostią do »Bożego Grobu«.

d) wyznaczyć:

- 2 ministrantów asystujących celebransowi.

- 2 ministrantów niosących świeczniki.
- 2 turyferarzy — drugi potrzebny tylko do procesji.
- 1 ministranta do krzyża procesjonalnego.
- 1 ministranta do kołatki.

Officium Divinum.

Officium divinum odmawia się »ut in Breviario« z następującymi wyjątkami:

W Laudes, Godzinach mniejszych i Nieszporach (tylko w prywatnym odmawianiu) po Ant. »Christus factus est« odmawia się „Pater noster“ całe po cichu, następnie opuściwszy Ps. »Miserere«, zaraz odmawia się: »Respice quaesumes, Domine...«, lecz »Qui tecum« mówi się po cichu. W Completorium, po kantyku: »Nunc dimittis« odmawia się Ant. »Christus factus est«, następnie „Pater noster“ po cichu i opuściwszy Ps. „Miserere“, dodaje się modlitwę: „Visita... lecz „Per Dominum nostrum“ mówi się po cichu.

I. Uroczysta Msza św. Wieczery Pańskiej.

1. Uroczystą Mszę św. Wieczery Pańskiej odprawia się w godzinach popołudniowych pomiędzy 16 — 21.

2. Przed rozpoczęciem Mszy św. wieczornej należy prywatnie przenieść Najświętszy Sakrament z tabernakulum, i umieścić go w ołtarzu przygotowanym do uroczystego przechowywania Najświętszego Sakramentu. OHSI. wyraźnie przepisuje komunię duchowieństwa i wiernych z komunikantów konsekrowanych w czasie wieczornej Mszy świętej.

3. Celebrans procesjonalnie przez boczną nawę udaje się do ołtarza (akolici, ministranci, duchowieństwo, celebrans).

Podczas pochodu organista śpiewa Introit z towarzyszeniem organów.

4. Celebrans po przybyciu do ołtarza i oddaniu rewerencji ołtarzowi, odmawia ministranturę (bez *Judica me Deus*) całuje ołtarz i okadza. W czasie okadzania ołtarza 2 ministrantów towarzyszy celebransowi, a następnie ministrant okadza celebransa.

5. Po odmówieniu Introitu i *Kyrie*, celebrans intonuje „Gloria“. Dzwonki w kościele dzwonią podczas odmawiania *Glorii* przez celebransa, a dzwony na wieży przez cały czas śpiewania „Gloria“, o ile w danym miejscu jest jeden kościół.

Jeśli w danej miejscowości jest więcej kościołów, dzwonić należy w dzwony wiezowe, stosując się do najważniejszego kościoła.

6. Od ofiarowania używa się kołatek.

7. Przed »Munda cor« drugie zasypanie kadzidła. Celebrans okadza mszał po Sequentia S. Evangelii. Po ucałowaniu tekstu celebrans odwraca się in cornu Evangelii i ministrant okadza go.

8. Po Ewangeliu ma być ogłoszona krótka homilia o tajemnicach dnia: Ustanowienie Eucharystii, kapłaństwa, przykazanie Pana Jezusa o miłości braterskiej.

9. Credo opuszcza się.

10. Oprócz hostii mszałnej i komunikantów kapłan konsekruje hostię przeznaczoną do wystawienia w »Bożym Grobie«.

11. Po »Veni Sanctificator« trzecie zasypanie i okadzenie darów ofiarnych i ołtarza. W czasie okadzania 2 ministrantów towarzyszy celebransowi, a turyferarz zabiera mszał z ołtarza i gdy celebrans okadzi stronę ewangelii znów stawia go na ołtarzu i przechodzi na stronę epistoły, gdzie asystuje w czasie okadzania celebransa.

12. Communicantes, Hanc igitur i Qui pridie własne.

13. Okadzanie Najświętszego Sakramentu na Podniesienie. Okadza ministrant, klęcząc na najniższym stopniu po stronie epistoły.

14. Przy odmawianiu »Agnus Dei« celebrans mówi trzy razy — »Miserere nobis«, opuszcza się modlitwę »Domine, Jesu Christe, qui dixisti...« tak jak we mszy żałobnej.

15. Po spożyciu Najśw. Kom. opuściwszy Confiteor i absolicję, celebrans po »Ecce Agnus Dei...« »Domine, non sum dignus« (całe głośno, trzy razy) udziela Komunii św.

16. W czasie Komunii św. należy śpiewać Communio ze Mszy świętej i Ps. 22, 71, 103, 150, powtarzając po każdym psalmie Communio: »Dominus Jesus«.

17. Po rozdaniu Komunii św. o ile trzeba celebrans wypurfikuje pustą puszkę, odstawi poza korporał. Puskę zawierającą komunikanty i Hostię do Grobu zostawia na korporale.

18. Przy ablucji kielicha i palców, celebrans odmawia zwykle modlitwy i ubiera kielich i stawia poza korporalem (jeśli jest kleryk lub inny kapłan, zabiera pustą puszkę i kielich do zakrystii).

19. Celebrans w dalszym odprawianiu Mszy św. zachowuje się tak, jak przy wystawionym Najświętszym Sakramencie.

20. Zamiast »Ite Missa est« śpiewa się »Benedicamus Domino«, mówi się Placeat i po ucałowaniu ołtarza przykłada i per breviorē viam przechodzi do kredencji, gdzie zdejmuje

ornat i manipularz i wkłada białą kapę (błogosławieństwa i ostatniej Ewangelii nie ma).

II. Przeniesienie Najśw. Sakramentu do ołtarza wystawienia.

21. Celebrans stojąc przed ołtarzem zasypuje kadzidło do dwóch kadzielnic bez benedykcji, okadza Najświętszy Sakrament, bierze welon biały, wstępuje do ołtarza, klęka, bierze puszkę, okrywa ją welonem i rozpoczyna się procesja przy śpiewie: »Pange, lingua«.

22. Po dojściu do ołtarza wystawienia, celebrans stawia puszkę na ołtarzu na korporale, zasypuje kadzidło, okadza, po czym dopiero śpiewa się: „Tantum ergo“, następnie ustawia Najświętszy Sakrament do tabernakulum, przyklęka i zamyka tabernakulum na klucz, który należy zabrać do zakrystii.

23. Wszyscy klęcząc adorują chwilę w milczeniu Najśw. Sakrament.

24. Celebrans wstaje, znów klęka na dwa kolana i wraca do zakrystii.

25. O ile została puszka z Najświętszym Sakramentem na ołtarzu, celebrans lub inny kapłan lub diakon w komży i białej stule, nakryty welonem przenosi puszkę do ołtarza wystawienia pod baldachimem w towarzystwie 2 ministrantów z zapalonymi świecami.

III. Obnażenie ołtarzy.

26. Celebrans zdjawszy białą kapę i stulę, wkłada stulę fioletową i z ministrantami wychodzi przed główny ołtarz i po oddaniu rewerencji ołtarzowi, stojąc rozpoczyna obnażanie ołtarzy w ten sposób: głośno mówi ant. »Dividunt sibi vestimenta mea...« dołączając Ps. »Deus meus« zdejmując obrusy i ozdoby, ale nie przewraca się krzyża, świeczników ani świec.

27. Po obnażeniu ołtarzy w kościołach parafialnych kompleta nie obowiązuje.

28. W myśl polecenia OHSI – należy zorganizować adorację Najśw. Sakramentu przez wiernych do północy. Zaleca się odprawienie Godziny Świętej.

IV. Odprawianie innych Mszy św.

29. Dziś i w następne dwa dni nie wolno odprawiać Mszy prywatnych i Mszy pogrzebowych.

30. Msze św. czytane, które stosownie do Instrukcji (OHSI. III, 17) Ordynariusz może pozwolić, odprawiane są w godz. 16–21 w sposób następujący: Msza sine Judica, Gloria, sine Credo, Pf de Cruce, Comm. etc. pr., Agnus Dei cum tribus Miserere nobis, (omitt. or. Domine Jesu Christe, qui dixisti.) Ite Missa est, Placeat, Benedictio, U. E. In principio,

31. Stosownie do dekretu SKO. po nabożeństwie należy powylewać z kropielnic wodę święconą, a kropielnice wyszorować wodą z mydłem.

Wielki Piątek.

1. Officium divinum ut in Breviario Romano, ze zmianami podanymi jak w W. Czwartek.

2. W Wielki Piątek Męki i Śmierci Pańskiej, uroczyste nabożeństwo liturgiczne odprawia się w godzinach popołudniowych, około godziny 15; jeśli jednak wzgląd duszpasterski tak radzi, wolno rozpocząć nabożeństwo zaraz po południu lub wybrać godzinę późniejszą, jednak nie późniejszą od godziny 21.

3. Należy wiernym wyjaśnić liturgię Wielkiego Piątku.

4. Co przygotować?

a) wielki ołtarz.

1. Wielki ołtarz zupełnie ogołocony, bez krzyża, bez lichtarzy, bez obrusów.
2. Na ołtarzu puste tabernakulum, wewnątrz korporał obok kluczyk.
3. Stopnie bez dywanów.

b) przy ołtarzu:

1. Dla celebransa czarna stula i kapa, fioletowe: stula, ornat, kapa.
2. Fioletowa bursa z korporalem i puryfikatorem.
3. Jeden obrus, na wielki ołtarz bez koronek.
4. Księga OHSI.
5. Pulpit ołtarzowy, kołatka.
6. Naczynko z wodą do obmycia palców.
7. Krzyż procesjonalny nakryty fioletową zasłoną
8. Monstrancja nakryta pokrowcem.

c) w zakrystii:

1. Dla celebransa: humerał, alba, pasek i stula czarna.

2. Dwie kadzielnice i lódka.
3. Dość duży krzyż z wizerunkiem Ukrzyżowanego, przykryty fioletową zasłoną tak, aby można ją stopniowo zdejmować.
4. Dwa świeczniki ze świecami.

d) w kaplicy wystawienia:

1. Biały welon naramienny.
2. Korporał na ołtarzu.
3. Na ołtarzu 2 świeczniki dla ministrantów.
4. Kołatka.

e) kaplica »Bożego Grobu«:

1. Ołtarz uroczyście ubrany.
2. Przynajmniej 6 świecznik z białymi świecami
3. Tabernakulum z białym konopeum.
4. Na tabernakulum tron do wystawienia Najśw. Sakramentu, schodki.

f) wyznaczyć:

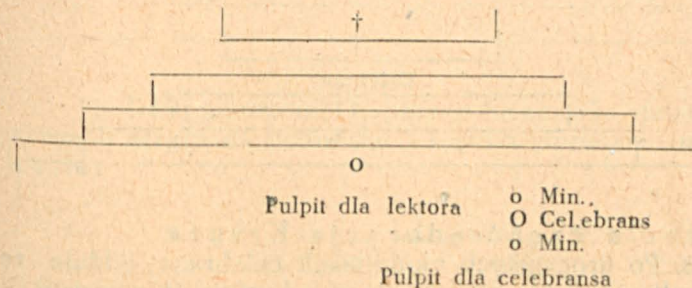
- 2 ministrantów asystujących celebransowi.
- 2 ministrantów niosących świeczniki.
- 2 turyferarzy.
- 1 ministranta do krzyża procesjonalnego.
- 1 ministranta do kołatki.

Porządek ceremonii:

Pierwsza część nabożeństwa — Lekcje

1. Celebrans w humerale, albie i czarnej stule, poprzedzony przez ministrantów w milczeniu udaje się przez nawę boczną do ołtarza.
2. Po oddaniu rewerencji ołtarzowi, celebrans pada na twarz, a ministranci klękają i pochyleni głęboko chwilę się modlą. Wierni klękają na kościele.
3. Celebrans wstaje (wszyscy klękają dalej) i, stojąc in plano przed stopniami, śpiewa w tonie ferialnym (ręce złożone), orację: »Deus qui peccati« z księgi trzymanej przez ministrantów 1 i 2. Po oracji wszyscy odpowiadają: Amen.
4. Po modlitwie wszyscy wstają, Celebrans kłania się przed ołtarzem, ministranci przyklękają i udają się ad sedem po stronie epistoły
5. Jeśli nie ma lektora, celebrans stojąc ad sedem czyta lekcję z księgi leżącej na pulpicie albo trzymanej przez ministranta.

Gdy jest inny kapłan lub kleryk, to lekcję śpiewa z księgi leżącej na pulpicie w środku prezbiterium. Celebrans siedzi i słucha.

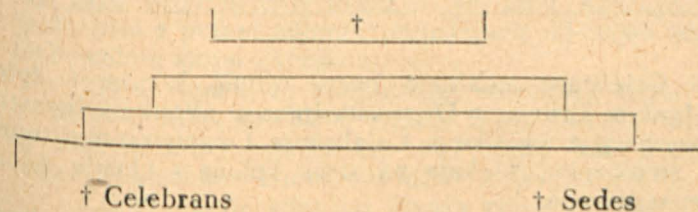
6. Responsorium może recytować celebrans z organistą. Wszyscy siedzą.

7. Po responsorium wszyscy wstają, celebrans śpiewa: Oremus, Flectamus genua. Wszyscy z celebransem klękają i chwilę się modlą. Celebrans śpiewa: Levate, wszyscy wstają. Oracja (ręce złożone).

8. Po modlitwie drugą lekcję śpiewa lektor albo sam celebrans jak poprzednio.

9. Responsorium drugie, jak w p. 6.

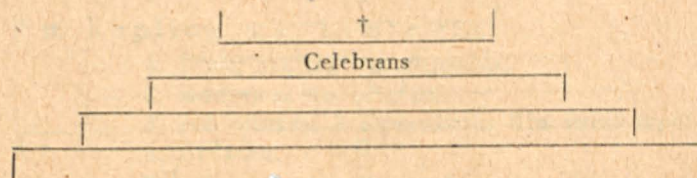
10. Jeżeli sam Celebrans odmawia Pasję, idzie na środek prezbiterium i głęboko pochylony mówi głośno: Dominus sit... i po stronie ewangelii in plano czyta z księgi leżącej na pulpicie Pasję wg. św. Jana nie przerywając wcale. Równocześnie należy odczytać Mękę Pańską po polsku.

Druga część nabożeństwa — Modlitwy uroczyste.

11. Po odczytaniu Pasji, celebrans ad sedem ubiera się w kape czarną. Ministrant usuwa pulpit. Akolici rozciągają na ołtarzu jeden obrus i na środku ołtarza umieszczają księgę OHS., po czym wracają do celebransa.
12. Celebrans z 2 ministrantami podchodzi do ołtarza, odaje rewerencję, wstępuje do ołtarza, całuje go po środku i mając ręce złożone śpiewa: Oremus. Flectamus genua.

Wszyscy z celebransem klękają na dwa kolana i wszyscy chwilę w milczeniu się modlą. Celebrans śpiewa: *Levate*, wszyscy wstają i mając ręce rozłożone śpiewa w tonie ferialnym orację. Po oracji wszyscy odpowiadają: *Amen*.

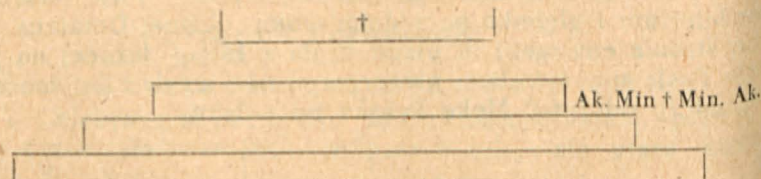

Trzecia część—adoracja Krzyża.

13. Po uroczystych modlitwach celebrans oddaje rewerencję ołtarzowi i z ministrantami udaje się do zakrystii, gdzie zdejmuje kapę i bierze krzyż okryty fioletową zasłoną.

14. Procesjonalnie, przez boczną nawę wnosi celebrans krzyż do ołtarza (przed nim dwóch ministrantów ze złożonymi rękoma, przy nim dwaj ministranci ze świecznikami z zapalonymi świecami).

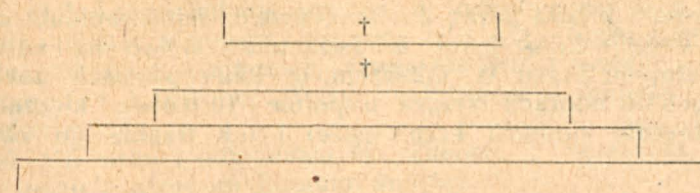
15. Celebrans przechodzi na róg Epistoły i staje in plano (jak było dotąd). Ministranci stoją po bokach celebransa. Obok nich stoją ministranci ze świecznikami. Ministrant inny bierze księgę z ołtarza i trzyma ją przed celebransem.

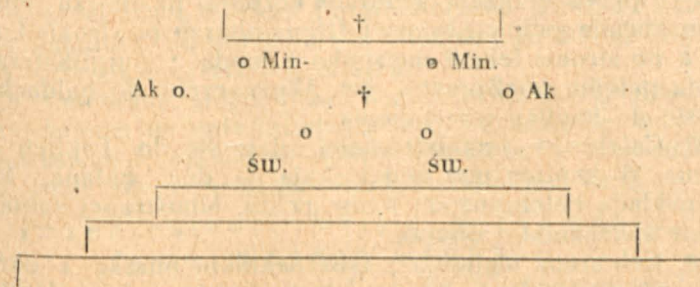
16. Celebrans odsłania górne ramię krzyża i śpiewa: »Ecce lignum Crucis...«. Organista śpiewa: »Venite adoremus«. Teraz wszyscy z wyjątkiem Celebransa i ministrantów trzymających świeczniki, klękają na dwa kolana i chwilę adorują krzyż w milczeniu.

17. Celebrans wchodzi na stopnie, gdzie czyta się Introit, odsłania prawe ramię krzyża i śpiewa drugi raz: *Ecce lignum Crucis...* jak w p. 16, następnie przechodzi na środek ołtarza odsłania cały krzyż, śpiewa trzeci raz: *Ecce lignum Crucis...* jak w p. 16.

18. Celebrans podaje krzyż dwu ministrantom, którzy opierają go o krawędź podnóżka i stojąc podtrzymują krzyż za ramiona.

19. Dwaj ministranci trzymające świeczniki stawiają po obu stronach krzyża na podnóżku i klękają zwrócenii twarzami do krzyża.

20. Celebrans jeśli to możliwe zdejmuje obuwie i trzy razy uklękawszy na jedno kolano przed krzyżem, całuje stopy Ukrzyżowanego. Po adoracji, przykłada na jedno kolano i odchodzi ad sedem. Po celebransie adorują inni kapłani i ministranci.

21. Ministranci w towarzystwie akolitów ze świecznikami zanoszą krzyż do balustrady, gdzie podtrzymując krzyż, tak jak przy ołtarzu, dają krzyż do adoracji wiernych, najpierw mężczyźni a potem kobiety przystępują, klękając na jedno kolano, całują stopy ukrzyżowanego.

22. W czasie adoracji krzyża celebrans czyta Improperia, a wierni mogą śpiewać: Święty Boże, Święty Mocny, Święty nieśmiertelny, zmiłuj się nad nami:—trzy razy—tylko to jedno wezwanie. »Ludu mój ludu«. »Krzyżu Sw.«.

23. W czasie adoracji krzyża przez wiernych, należy odsłonić krzyż procesjonalny i inne krzyże w kościele.

24. Po adoracji krzyża przez wiernych, ministranci odnoszą krzyż do ołtarza i umieszczają go pośrodku ołtarza. Przy krzyżu ministranci ustawiają 2 świeczniki z zapalonymi świecami.

25. Jeżeli w nabożeństwie bierze udział większa liczba wiernych, można do adoracji podać kilka krzyżów w asyście akolitów ze świecami (S.K.O. Dekr. O 101—56 ad5) lub

po adoracji krzyża przez duchowieństwo, ministrantów, celebrans weźmie krzyż z rąk ministrantów i stojąc na najwyższym stopniu przed W. Ołtarzem, w kilku słowach zachęci wiernych do adoracji krzyża wspólnie i uobec klęczących w milczeniu podnosi krzyż wyżej i tak trzyma go chwilę czasu.

Czwarta część – Komunia święta.

26. Po adoracji celebrans zdejmuje czarną stulę i wkłada stulę i ornat fioletowy (bez manipularza), idzie do ołtarza, przyklęka przed krzyżem, rozkłada korporał na ołtarzu. Ministranci, ustawiają pulpit z księgą OHS na ołtarzu po stronie Ewangelii, a po stronie lekcji naczynko z wodą i puryfikaterz do obmycia palców po Komunii św. Wyznaczeni do baldachimu udają się do kaplicy wystawienia.

27. Celebrans z ministrantami udaje się do kaplicy wystawienia. W kaplicy wszyscy klękają na dwa kolana. Ministrant nakłada celebransowi biały welon. Ministranci zabierają zapalone świeczniki z ołtarza.

28. Celebrans wyjmuje z tabernakulum puszkę i okrywając ją końcami welonu, odnosi drogą krótszą do głównego ołtarza.

29. Pierwsi idą ministranci z kołatkami, za nimi akolici ze świecznikami, w końcu celebrans pod baldachimem. Nie niesie się krzyża procesjonalnego ani się nie okadza.

30. W czasie przenoszenia Najśw. Sakramentu chór śpiewa antyfony: 1. »Adoremus te Christe.« 2. »Per lignum,« 3. »Salvator mundi...«.

31. Po przyjściu do W. Ołtarza celebrans stawia puszkę na korporale, ministranci stawiają świece na ołtarzu obok świeczników już stojących. Po przyklęnięciu, ministrant zdejmuje z celebransa welon. Celebrans hostię umieszcza w kustodii i wstawia do tabernakulum. Ministranci wszyscy klękają na najniższym stopniu.

32. Celebrans głośno odmawia: Oremus. Praeceptis salutaribus...

33. Wszyscy obecni w kościele po łacinie odmawiają »Pater noster«.

34. Sam celebrans z rękoma rozłożonymi głośno odmawia: »Libera nos...« nie żegnając się, a wszyscy odpowiadają: Amen. Następnie lekko pochylony półgłosem odmawia, mając ręce złożone na ołtarzu: »Perceptio Corporis...« Podniesienia nie ma.

35. Celebrans odkrywa puszkę, klęka i biorąc jeden komunikant w prawą rękę, przenosi do lewej i trzymając nad

puszką, głęboko pochylony, trzykrotnie uderza się prawą ręką w piersi, mówiąc »Domine, non sum dignus, po czym przekłada komunikant do ręki prawej, żegna się Nim i dodaje: »Corpus Domini...«. i spożywa Najśw. Sakrament i chwilę trwa w dziękczynieniu.

36. Ministranci odmawiają »Confiteor«, a celebrans, jak zwykle, udziela wiernym Komunii świętej.

37. W czasie Komunii można śpiewać Ps. 21 »Deus meus, Deus meus« albo jedno lub drugie Responsorium z Jutrzni Wielkiego Piątku.

38. Po Komunii św. celebrans wraca do ołtarza, obmywa palce w naczynku i wyciera puryfikaterzem. Puszkę wstawia do tabernakulum. Korporał składa i wkłada do bursy, a pulpit z OHS. przesuwają na środek ołtarza.

39. Celebrans, stojąc przed środkiem ołtarza ze złożonymi rękoma, śpiewa w tonie ferialnym trzy dziękczynne modlitwy. Zamyka księgę i schodzi ze stopni, przyklęka i odchodzi ad sedem, gdzie zdejmuje ornat i wkłada fioletową kape.

Przeniesienie Najśw. Sakramentu do „Bożego Grobu“.

40. Celebrans wraca przed ołtarz z monstrancją i, po przyklęnięciu na jedno kolano, wstępuje na podnózek, stawia monstrancję na ołtarzu i rozkłada korporał. Następnie zachowując zwykle ceremonie, wyjmuje z tabernakulum kustodię i umieszcza hostię w monstrancji, którą okrywa welonem. Schodzi ze stopni, nakłada kadzidło do 2 kadzielnic bez błogosławieństwa i okadza Najśw. Sakrament. Ministrant nakłada celebransowi welon naramienny.

41. Celebrans procesjonalnie przenosi Najśw. Sakrament do »Bożego Grobu«. W czasie procesji śpiewa się »Recessit Pastor« lub »Jezu Chryste, Panie miły«. Procesja odbywa się uroczyście pod baldachimem. Poprzedza krzyż między akolitami, ministranci (kołatki). Po dokonaniu wystawienia w »Bożym Grobie«, okadzenie Najśw. Sakramentu.

42. Celebrans lub inny kapłan, w towarzystwie 2 ministrantów ze świecami, przenosi puszkę do tabernakulum »Bożego Grobu«.

43. Po zakończeniu, w kościołach parafialnych odmawianie komplety nie obowiązuje. Obnaża się Wielki Ołtarz.

Wielka Sobota.

Officium Divinum.

W prywatnym odmawianiu: Matutinum, Laudes, Godziny mniejsze i Nieszpory odmawia się w dogodnej porze według

Brewiarza Rzymskiego, z następującymi zmianami: w Laudes i Godzinach mniejszych po Ant. »Christus factus... mówi się »Pater noster« całe po cichu i opuściwszy Ps. „Miserere„ zaraz dodaje się modlitwę: „Concede quaesumus...“ i kończy się po cichu „Per eundem Dominum...“.

Nieszpory jak w W. Czwartek, lecz pierwsza Ant. jest „Hodie affictus sum...“ Ant. ad Magnificat: „Principes sacerdotum...“ i modlitwa „Concede...“.

Kompletę odmawia się w ten sposób: „Confiteor, absolucję, psalmy z niedzieli, Nunc dimittis, Pater noster i modlitwa „Visita, quaesumus“ i na tym się kończy.

Wszyscy duchowni biorący udział w nabożeństwie wigilii paschalnej nie odmawiają kompletu sobotniej, Matutinum i Laudes Zmartwychwstania Pańskiego, a Officium tego święta rozpoczynają od Prymy.

Kto z kapłanów nie bierze udziału w nabożeństwie, obowiązany jest odmówić Kompletę oraz Matutinum i Laudes Niedzieli Zmartwychwstania.

Co przygotować?

a) w zakrystii:

Humerał, alba, pasek, stula i kapa fioletowa oraz manipularz, stula i ornat biały, kadzielnica, lódka, paschał, grana, rylec do rysowania na paschale, woda święcona, kropidło, krzyż do procesji.

b) przy ogniu:

Stula i dalmatyka biała, szczypce do węgla, stoczek.

c) na kredencji:

Kielich do Mszy św. ubrany, puszka z komunikantami, tacka z ampulkami, dzwonki, pulpit ołtarzowy, kanony, stula i biała kapa.

d) w prezbiterium:

Mały stojak przybrany zielenią, na paschał, pulpit biało nakryty, naczynie z wodą do poświęcenia, a obok na stoliku nakrytym białym obrusem: Oleje św. (Cat. i Chr.), dzbanek do zaczerpnięcia poświęconej wody.

puste naczynie na święconą wodę i kropidło, ręcznik do obtarcia paschału, trochę soli, chleba i woda do mycia rąk kapłana, ręcznik.

e) ołtarz główny:

Przykryty 3 obrusami, krzyż i świeczniki ale bez kwiatów i kanonów.

f) chrzcielnica:

Chrzcielnicę należy przystroić zielenią i kwiatami.

g) wyznaczyć:

2 ministrantów zastępujących akolitów,
1 ministranta do księgi
1 turyferarza
1 ministranta do krzyża.

Uwaga. 1. Uprzedzić wiernych, aby przynieśli świece (mogą być gromnice), które będą zapalone na Exsultet i w czasie odnawiania obietnic chrzcielnych.

2. Należy zachęcić wiernych do jak najliczniejszego udziału w liturgii Wigilii Wielkanocnej, która jest już obchodem Zmartwychwstania Pańskiego.

3. Dla udzielenia Komunii św. należy konsekrować komunikaty w ciągu tej samej Mszy św.

4. Rano należy, według zwykłej formy, poświęcić wodę do błogosławienia pokarmów (Rytuał dla Polski, str. 378).

Porządek ceremonii.

I. Poświęcenie nowego ognia.

1. Nabożeństwo należy rozpocząć zaraz bezpośrednio po zachodzie słońca.

2. Kościelny przygotowuje ogień, wykrzesany z kamienia. Okłada ognisko cierniami.

3. Celebrans ubrany w albę i szaty koloru fioletowego: stula i kapa, w birecie przychodzi do ognia, poprzedza go, krzyż, ministranci niosą wodę święconą, kropidło, kadzielnicę, lódkę, paschał oraz grana.

4. Celebrans, zdjawszy biret, poświęca nowy ogień mówiąc: Dominus vobiscum i 1 modlitwę z OHS. Po czym pokrapia ogień trzykrotnie, nic nie mówiąc. Ministrant szczypcami wkła-

da kilka poświęconych węgli do kadzielnicy. Celebrans zasypuje kadzidło, błogosławi je (Ab illo benedicaris) i okadza trzykrotnie ogień.

Poświęcenie Paschału.

5. Do celebransa podchodzi ministrant z paschałem i staje przed nim, który rylcem na paschale żłobi znak krzyża łączący otwory przeznaczone na ziarna kadzidła. Następnie rysuje nad krzyżem grecką literę Alpha, pod krzyżem Omega, a między ramionami krzyża kreśli cyfry wyrażające bieżący rok mówiąc przy tym odpowiednie słowa z OHS.

6. Jeśli paschał został nabyty z wymalowanymi: krzyżem, literami oraz datą, wtedy celebrans ostrożnie posunie rylcem po napisach, aby ich nie uszkodzić.

7. Celebrans trzykrotnie pokrapia i trzykrotnie okadza grana jeśli są nowe. Następnie wkłada je do paschału, odma- wiając przepisane słowa.

8. Ministrant podaje celebransowi stoczek zapalony od poświęconego ognia i nim zapala paschał, mówiąc: »Lumen Christi...«

9. Celebrans poświęca paschał zapalony, mówiąc: »Veniat«.

10. Teraz gasi się wszystkie światła w kościele, prócz kilku świec w Grobie.

III. Uroczysta procesja z paschałem.

11. Celebrans zdejmuję szaty fioletowe i wkłada stulę i dalmatykę białą. Jeżeli nie ma dalmatyki, wkłada tylko białą stulę, zasypuje kadzidło i bierze paschał.

12. Ustawia się procesja: na czele idzie turyferarz, za nim ministrant z krzyżem, celebrans z paschałem, ministranci i wierni.

13. Gdy celebrans wszedł do kościoła, stojąc śpiewa: »Lumen Christi«. Wtedy wszyscy (oprócz celebransa, turyferarza i niosącego krzyż), klękają w stronę paschału i odpowiadają: »Deo gratias«. Ministrant od paschału zapala świecę celebransa.

14. W środku kościoła celebrans znów zatrzymuje się i śpiewa wyższym tonem: »Lumen Christi« a wszyscy klękają, jak w p. 14 i odpowiadają: Deo gratias. Ministranci zapalają od paschału świece.

15. Przed wejściem do prezbiterium celebrans staje i śpiewa, jeszcze w wyższym tonie: »Lumen Christi« a wszyscy klękają jak w p. 14 i odpowiadają: Deo gratias, Zapalają mi-

nistranci świece trzymane przez wiernych i zapala się światło w kościele.

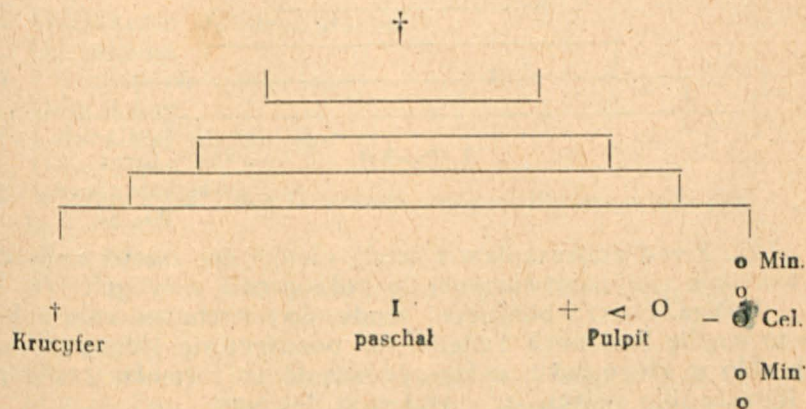
IV. Orędzie wielkanocne.

16. Celebrans ustawia paschał na stojaku w środku prezbiterium, przed paschałem stoi pulpit okryty białym płótnem. Ministrant z krzyżem stoi po stronie ewangelii na przeciw pulpitu.

17. Celebrans udaje się do sedes, stojąc zasypuje kadzidło (Ab illo benedicaris), bierze księgę, udaje się przed środek ołtarza i pochylony mówi: »Jube Domine benedicere... Dominus sit...« Turyferarz towarzyszy celebransowi.

18. Celebrans idzie do pulpitu, kładzie na nim księgę i okadza ją, po czym obchodząc paschał, również go okadza.

19. Celebrans śpiewa lub czyta: Exsultet, przed sobą ma paschał, po prawej ręce ołtarz, a po lewej nawę kościoła. Wszyscy obecni w kościele stoją i trzymają świece zapalone

V. Czytanie prorocत्व.

20. Po odśpiewaniu: Exsultet, celebrans idzie do sedes, zdejmując białe szaty i wkładając stulę i kapę fioletową.

21. Ministrant zdejmując z pulpitu białe okrycie. Celebrans podchodzi do pulpitu i stojąc, jak podczas Exsultet, czyta lekcję. Ministranci siadają. Gdyby był inny kapłan lub kleryk on śpiewa lekcję, a celebrans siada ad sedem i słucha.

22. Po lekcji celebrans przy pulpicie śpiewa: »Oremus. Flectamus genua«. Wszyscy razem z kapłanem klękają, chwilę się modlą i na »Levate« wstają. Cantica po lekcjach śpiewa albo recytuje organista.

23. Obecnie zamiast 12, czyta się prorocтва: I, IV, VIII, XI.

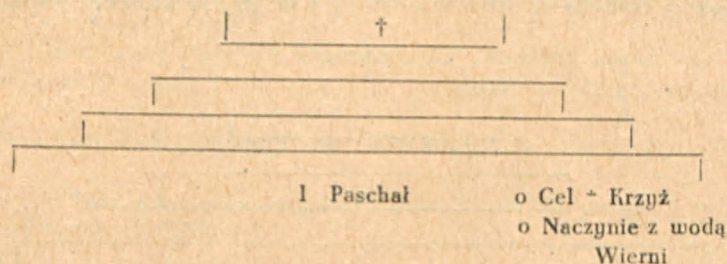
VI. Pierwsza część litanii.

24. Po odczytaniu lekcji, celebrans klęka na pierwszym stopniu ołtarza po stronie epistoły i śpiewa litanie do W.W. Świętych aż do wezwania: „Propitius esto”, wszyscy klęczą odpowiadają.

VII. Poświęcenie wody chrzcielnej.

25. W czasie śpiewania litanii ustawia się w środku prezbiterium przed poświęconym paschałem od strony epistoły, naczynie z wodą do poświęcenia i wszystko to, co jest potrzebne przy poświęceniu, na małym stoliku.

26. Po „Omnes Sancti et Sanctae Dei” celebrans stojąc, zwrócony do wiernych, ma przed sobą naczynie z wodą do poświęcenia, po prawej ręce paschał, po lewej zaś ministranta z krzyżem i poświęca wodę.

27. Przed zmieszaniem z wodą olejów św. trzeba nabrać w naczynie wody poświęconej do pokropienia wiernych.

Uwaga. Należy poświęcić wodę do chrztu na cały rok, bo w wigilię Zielonych Świątek nie poświęca się. Gdyby wody zabrakło w ciągu roku, należy poświęcić ją formułą zawartą w Rytuale dla Polski, str. 141 i nast.

28. Po poświęceniu wody chrzcielnej zanoszą ją w procesji do chrzcielnicy w następującym porządku: najpierw idzie urotyferarz, ministrant z krzyżem, ministranci niosący wodę chrzcielną, celebrans.

W czasie procesji śpiewa się: „Sicut cervus”.

29. Po wleciu wody poświęconej do chrzcielnicy, celebrans śpiewa: Dominus vobiscum i orację, okadza chrzcielnicę, po czym procesja wraca do ołtarza.

VIII. Odnowienie przyrzeczeń Chrztu św.

30. Celebrans zdejmując szaty fioletowe, a wkładając stulę i kapę białą, zasypuje kadzidło, okadza paschał i stojąc przed nim albo z ambony czyta głośno:

„Święta Matka Kościół, bracia najmilsi, rozważając w tę noc najświętszą śmierć i pogrzeb Pana naszego Jezusa Chrystusa, przez nocne czuwanie wypłaca Mu się z długu miłości a obchodząc Jego chwalebne Zmartwychwstanie, raduje się pełną wesela.

Ponieważ zaś, jak uczy Apostoł „przez chrzest zostaliśmy współpogrzebani z Chrystusem w śmierci, aby jako Chrystus zmartwychwstał, tak i my byśmy w nowości życia chodzili, wiedząc, że stary nasz człowiek został współukrzyżowany z Chrystusem, abyśmy nadal nie służyli grzechowi. Rozumiejąc więc, żeśmy umarli dla grzechu, a żyjemy dla Boga w Jezusie Chrystusie Panu naszym.

Dlatego, bracia najmilsi, kończąc czterdziestodniowe ćwiczenia postne, odnowmy przyrzeczenia chrztu świętego, przez które odrzekliśmy się niegdyś szatana i jego spraw, oraz tego świata, który jest nieprzyjacielem Bożym, a przyrzekliśmy wiernie służyć Bogu w świętym Kościele Katolickim. A więc:

K. Odrzekacie się złego ducha?

L. Odrzekamy.

K. I wszystkich spraw jego?

L. Odrzekamy.

K. I wszelkiej pychy jego?

L. Odrzekamy.

K. Wierzycie w Boga Wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi?

L. Wierzymy.

K. Wierzycie w Jezusa Chrystusa, Syna Jego Jedyne, narodzonego i umęczonego?

L. Wierzymy.

K. Wierzycie i w Ducha Świętego, Święty Kościół powszechny, świętych obcowanie, grzechów odpuszczenie, ciała zmartwychwstanie i żywot wieczny?

L. Wierzymy.

K. A teraz pomódlmy się do Boga, tak jak nas uczył Pan nasz Jezus Chrystus: Ojcze nasz...

A Bóg wszechmogący, Ojciec Pana naszego Jezusa Chrystusa, który nas odrodził z wody i Ducha świętego, który nam udzielił odpuszczenia grzechów—niech nas Sam łaską Swą strzeże w tymże Jezusie Chrystusie Panu naszym na żywot wieczny.

L. Amen”.

Następnie celebrans pokrapia wiernych wodą święconą zaczerpniętą podczas poświęcenia wody lub zwyczajną wodą święconą, gdzie nie poświęcano wody chrzcielnej.

IX. Druga część litanii.

31. Po odnowieniu przyrzeczeń chrztu, śpiewacy lub organista rozpoczyna drugą część litanii od wezwania: „Propitius esto” aż do końca, a wszyscy obecni klęcząc odpowiadają. W tym czasie celebrans udaje się do zakrystii (o ile musi śpiewać litanie, wtedy klęczy przy ołtarzu po stronie epistoły do końca), w zakrystii zdejmuje kapę i układa białe szaty do Mszy św.

W międzyczasie paschał przenosi się na zwykłe miejsce po stronie ewangelii, zapala się świece na ołtarzu i stawia kwiaty.

X. Uroczysta Msza Wigilii Wielkanocnej.

32. Uroczysta Msza Wigilii jak we mszale, z następującymi zmianami: Na końcu litanii śpiewacy uroczysto rozpoczynają „Kyrie elejson”, tak jak zwykle we Mszy św., tymczasem celebrans przystępuje do ołtarza, klania się głęboko, wstępuje na podnózek, ustawia na ołtarzu kielich i puszkę z komunikantami do konsekracji, opuszcza ministranturę, całuje ołtarz, odmawia „Kyrie elejson”.

33. Gdy chór skończy „Kyrie elejson”, celebrans uroczysto intonuje „Gloria in excelsis...”. W tym czasie odzywają się dzwony, z zachowaniem jednak przepisu Instrukcji IV, 25 i odsłania się obrazy.

34. Credo i antyfonę ad Offertorium opuszcza się.

35. Nie mówi celebrans „Agnus Dei”, ani pierwszej modlitwy przed komunią św., organista nie śpiewa „Agnus Dei”.

36. Po spożyciu Najśw. Sakramentu komunii wiernych, przed którą jest „Confiteor”. Pozostałe komunikanty należy umieścić w tabernakulum głównego ołtarza.

37. Po komunii św., w miejsce Laudes z niedzieli Zmartwychwstania, organista śpiewa antyfonę: „Alleluja, Alleluja, Alleluja” i Ps. 150 „Laudate Dominum” i powtarza się antyfonę.

38. Opuszcza się capitulum, hymn i versus, natomiast celebrans bezpośrednio intonuje antyfonę ad Benedictus: „Et valde mane”. Następnie śpiewa się Benedictus z Gloria Patri przy końcu i w czasie śpiewania okadza się ołtarz, jak zwykle podczas nieszpórów.

39. Po powtórzeniu antyfony celebrans śpiewa: Dominus vobiscum i orację: „Spiritus nobis”. Po Dominus vobiscum: „Ite, Missa est, Alleluja, Alleluja” i po odmówieniu: „Placeat...” udziela błogosławieństwa, i opuściwszy ostatnią Ewangelię, wraca do zakrystii.

Dominica Resurrectionis

Rezurekcja winna rozpocząć się o godz. 5 lub 6 rano. Obrzędy rezurekcyjne zostały zmienione w następujący sposób:

1. W kaplicy „Bożego Grobu” należy uprzednio przygotować figurę Zmartwychwstania i krzyż procesjonalny z czerwoną stulą — nieskrzyżowaną. — Zgodnie z przepisem Rytuału, czerwona stula ma być umieszczona na krzyżu procesjonalnym, a nie na drugim krzyżu dodatkowym.

2. Ponieważ uroczysta Msza Zmartwychwstania i skrócone Laudes, opiewające nawiedzenie Grobu przez święte niewiasty, stanowią doskonale wprowadzenie w tajemnicę Zmartwychwstania, należy opuścić przewidziane dotychczas: Ant. „Gloria tibi Trinitas”... psalmy i orację oraz pokropienie i okadzenie Grobu.

3. Po krótkiej adoracji, celebrans klęcząc bierze w ręce krzyż procesjonalny z czerwoną stulą i trzykrotnie intonuje: Surrexit Dominus de sepulchro. Po zaintonowaniu trzeci raz antyfony, celebrans podaje krzyż krucyfery, a sam śpiewa; In resurrectione tua Christe, alleluja, po czym wstaje i śpiewa orację: Deus, qui nos resurrectionis dominicae....

4. Krucpfer i niosący figurę Zmartwychwstania udają się na czoło procesji

5. Celebrans nakłada kadzidło bez błogosławieństwa i klęcząc okadza Najświętszy Sakrament.

6. Gdy celebrans zwróci się z monstrancją do wiernych intonuje się pieśń: Wesoly nam dzień dziś nastał: albo: Chrystus zmartwychwstał jest, jeżeli jest taki zwyczaj.

7. Przy końcu procesji intonuje się: Te Deum.

8. Gdy niosący krzyż i figurę Zmartwychwstania dojdą do Wielkiego Ołtarza, umieszczają insygnia Zmartwychwstania obok ołtarza na przygotowanych podstawach: krzyż po stronie Epistoły, a figurę w pobliżu Paschału. Krzyż procesjonalny i figura nie powinny stać na mensie ołtarza.

9. Na „Salvum fac” udziela się uroczystego błogosławieństwa. Po zakończeniu Te Deum nie dodaje się żadnych wersetów ani oracji, lecz zaraz chowa się Najświętszy Sakrament

10. Na zakończenie wierni śpiewają: Ciesz się Królowo. Nie dodaje się wersetu ani oracji.

EGZAMINY KAPŁANÓW w 1958 roku.

25.

Program IV Egzaminu

I. Quaestiones ex Iure Canonico.

1. De fontibus iuris canonici in genere. De fontibus essendi et cognoscendi iuris canonici divinis. De fontibus existendi humanis iuris canonici et de fonte cognoscendi generali. De legibus (c. 8-24). De dispensationibus (c. 80-86).

2. De diversis formis legis: Constitutiones Sedis Apostolicae (Acta Rom. Pontificum et dicasteriorum Romanorum), rescripta et privilegia (c. 36-79), decreta Conciliorum oecumenicorum, particularium, statuta dioecesana, lex civilis, concordata, temporis supputatio (c. 31-35).

3. De fontibus iuris canonici cognoscendi non scriptis: traditio, consuetudo (c. 25-30), stilus Curiae et auctoritas doctorum (c. 20). Brevis conspectus historiae fontium iuris canonici.

4. De personis in genere. Notio personae iuridica. Personalitas completa et incompleta. De personis physicis. De effectibus iuridicis aetatis, loci originis et habitationis, consanguinitatis, affinitatis et ritus relate ad capacitatem agendi personae. De personis moralibus: notio, divisio, iura et extinctio. De vitiis actuum iuridicorum. De actibus Superiorum. Distinctio membrorum Ecclesiae (c. 87-107).

5. De clericis in genere. Notio clerici et hierarchiae. Adscriptio clericorum alicui dioecesi. Iura, privilegia et obligationes clericorum. De officiis ecclesiasticis: notio, divisio, constitutio et suppressio. De provisione officiorum ecclesiasticorum. Libera collatio. Amissio officiorum ecclesiasticorum. De potestate ordinaria et delegata. De reductione clericorum ad statum laicalem (c. 108-159; 183-214).

6. De clericis in specie: de Romano Pontifice, Concilio Oecumenico, Cardinalibus, Curia Romana (potestas et competentia), Legatis Rom. Pontificis, Patriarchis, Primatibus, Metropolitanis, Conciliis plenariis et provincialibus, Vicariis et Praefectis et Administratoribus Apostolicis (c. 215-318).

7. De Episcopis eorumque iuribus et obligationibus. De Episcopis Condiutoribus et Auxiliariis. De Synodo dioecesana. De Curia dioecesana, examinatorebus synodalibus et parochis consultoribus. De Capitulis canonicorum, consultoribus dioecesanis. De sede impedita aut vacante et Vicario Capitulari (c. 329-444).

8. De decanis, parochis et vicariis paroecialibus eorumque qualitatibus, iuribus et obligationibus. De ecclesiarum rectoribus et religionis magistris. De capellanis militum, carcerum et nosocomiorum. De religiosarum confessariis (c. 445-486 et 518-530; Synod Diec. Podlaski z 1923 r. stat. 67-134; Primum Concilium Plenarium Polonicum ex 1936 an. decr. 5-20 et 29-50).

9. De laicis et fidelium associationibus in genere et in specie (c. 682-725). De Institutis saecularibus iuxta Constitutionem Pii XII de die 2. II. 1946 an. (cfr. Wiadomości Diecezjalne Podlaskie, 1947, Nr 10-12, str. 122-130).

10. De rebus et Sacramentis in genere. De Baptismo, Confirmatione, Extrema Unctione (c. 726-800). De potestate delegata sacerdotum iuxta Decretum S. Congr. Sacrament. de die 14. IX. 1946 an. de confirmatione administranda iis, qui ex gravi morbo in mortis periculo sunt constituti (cfr. Wiad. Diec. Podl. 1947, Nr 1-3, str. 2-8 i 53-57).

11. De matrimonio (c. 1012-1143; Synod Diec. Podl. stat. 203-225. Encykl. »Casti connubii« Piusa XI z dnia 31. XII. 1930 r. o chrześcijańskim małżeństwie — Wiad. Diec. Podl., 1931, Nr 2-3, str. 76-114). De matrimonio ut officio naturae et ut sacramento. Essentia matrimonii in fieri et in facto. Fines et proprietates essentielles matrimonii. De iurisdictione in matrimonio. De matrimonio civili (cfr. etiam Kodeks Rodzinny Polski — Ustawa z 27. VI. 1950 r. w Dz. U. R., 1950, Nr 34 poz. 310). De matrimonii variis speciebus et sponsalibus. De examine sponzorów (cfr. Instrukcja o kanonicznym badaniu narzeczonych przed ślubem, uchwalona 9. IX. 1946 r. na Konferencji Episkopatu w Częstochowie). De matrimonii publicatione. De matrimonio vagorum et minorennium.

12. De impedimentis matrimonialibus in genere et in specie. De potestate constituendi impedimenta et dispensandi ab eisdem. De petitione (forma, requisita, causae canonicae), concessione et executione dispensationis.

13. De consensu matrimoniali (qualitates et necessitas). Defectus consensus ex parte intellectus et voluntatis. De expressione consensus matrimonialis. De consensu conditionato.

14. Forma substantialis matrimonii ante et post Codicem J. Can. Quinam ei subiciantur. De teste autorizabili et conditionibus requisitis ad validam (quoad tempus, locum et modum) et licitam assistentiam matrimonio. De teste autorizabili delegato. Extraordinaria forma matrimonii. Forma matrim. accidentalis. Tempus et locus celebrationis matrim. eiusque descriptio in libris parochialibus et probatio. De matrimonio conscientiae.

15. De matrimonii effectibus. De dissolutione vinculi matrimonialis. Dispensatio a matrimonio rato et non consummato. Privilegium Paulinum. Separatio coniugum perpetua et temporanea. De matrimonii convalidatione simplici et de sanatione in radice. De secundis nuptiis. Brevis conspectus processus matrimonialis (c. 1960-1992).

16. De locis sacris: ecclesiis, oratoriis et altaribus. De coemeteriis et sepultura ecclesiastica. De temporibus sacris, diebus festis et de abstinence et ieiunio (c. 1154-1254).

17. De cultu divino in genere. De cultu et custodia sanctissimae Eucharistiae (cfr. Decretum S. Congr. Sacram. diei 26.III.1938 a. oraz Dekret tejże Kongregacji z 1.VI.1957 r. in Wiad. Diec. Podl., 1938, str. 255 i nast., 1957 r. Nr 11 str. 66). De cultu Sanctorum, sacrarum imaginum et reliquiarum. De sacris processionibus et sacra supellectili. De magisterio ecclesiastico, catechetica institutione, sacris concionibus et missionibus (c. 1255-1306; 1322-1351, Motu proprio »Orbem catholicum« Pii XI d. ei 29.VI.1923 a. de christianae doctrinae institutione toto orbe catholico ordinanda in Actis Ap. Sed., 1923, Nr 7, pag. 327 ss.)

18. De beneficii ecclesiastici notione, erectione, unione, translatione, divisione, dismembratione, conversione, suppressione et collatione; de beneficiorum dimissione et permutatione. De iuribus et obligationibus beneficiariorum (c. 1409-1447; 1472-1488).

19. De bonis Ecclesiae temporalibus in genere. De bonis eccl. acquirendis et administrandis. De contractibus et piis foundationibus (c. 1495-1551).

20. De modo procedendi in remotione parochorum inamovibilium, amovibilium, in translatione parochorum, contra clericos non residentes, concubinos, parochum in adimplendis parochialibus officiis negligentem et in suspensione ex informata conscientia infligenda (c. 2142-2194).

21. De natura delicti eiusque divisione, qualitate et quantitate. De imputabilitate delicti; dolus et culpa. De causis quae illud, minuunt, aggravant imputabilitatem delicti. Cooperatio ad delictum. De iuridicis effectibus delicti. De conatu delicti (c. 2195-2213).

22. De poenarum notione, speciebus, interpretatione et applicatione. De superiore potestatem coactivam habente. Mensura poenae, numerus poenarum, poena concurrentium et in delictorum concursu forma in imponendis poenis, observantia poenae subiectum legis poenalis. De remissione poenarum (c. 2214-2240).

23. De censuris: notio, divisio, reservatio, subiectum et obiectum. Multiplicatio censurarum, forma in imponendis censuris, appellatio vel recursus, executio censurae, absolutio in utroque foro. De iuridicis effectibus excommunicationis, interdicti et suspensionis (c. 2241-2285).

24. De poenis vindicativis: notio, divisio et extinctio. Forma in imponendis poenis vindicativis. Condemnatio conditionata. Poenae vindicativae communes et clericorum peculiares. De remediis poenalibus et poenitentiis (c. 2286-2313).

25. De poenis in delicta commissa contra fidem, unitatem Ecclesiae, religionem, auctoritates personasque et res ecclesiasticas (c. 2314-2349).

26. De poenis in delicta commissa contra vitam, libertatem, proprietatem, bonam famam et bonos mores. De crimine falsi (c. 2350-2363).

27. De poenis in delicta commissa in administratione vel susceptione Sacramentorum, in collatione, susceptione et dimissione dignitatum, officiorum et beneficiorum ecclesiasticorum atque contra obligationes proprias status clericalis. De abusu potestatis vel officii ecclesiastici (c. 2364-2414).

28. Brevis conspectus processus criminalis (c. 1933-1939)

Podręczniki

Sipos S. Enchiridion Iuris Canonici, Budapest, 1947; Bączkiewicz-Baron, Prawo Kanoniczne, tom I, 1957, t. II, 1933; Grabowski I., Prawo Kanoniczne, Warszawa, 1948; Vermeersch-Creusen, Epitome Iuris Canonici, Mechliniae, 1946; Coronata M., Institutiones Iuris Canonici, Taurini, 1931, vol. I-II; Chelodi I., Ius de personis, Tridentini, 1927; Biskupski St., Prawo małżeńskie Kościoła Rzymskokatolickiego, Warszawa, 1956; Szmyd W., Praktyczny podręcznik prawa małżeńskiego, Kraków, 1929; Pycia J., Prawo kanoniczne małżeńskie, Kielce, 1920; Chelodi I., Jus Matrimoniale, Tridentini, 1921; Cappello F., Tractatus canonico-moralis de Sacramentis - De matrimonio, Romae, 1943; Gasparri P., Tractatus canonicus de matrimonio, Romae, 1932; Verniz-Vidal, Ius Canonicum - t. V-De matrimonio, Romae, 1928; Szmyd W., Kary kościelne, Lublin, 1929; Chelodi I., Ius poenale et ordo procedendi in iudiciis criminalibus, Tridentini, 1925; Krzemieniecki J., Procedura administracyjna w Kodeksie Prawa Kanonicznego, Kraków, 1925.

2. Historia Kościoła.

Okres I.

Pojęcie źródła historii Kościoła. Założenie i rozszerzenie Kościoła. Przyczyny i skutki przesładowań. Organizacja Kościoła.

ła w pierwszych III-wiekach. Spory o ważność chrztu hereetyków. Czas święcenia Wielkanocy. Służba Boża, udzielanie sakramentów i chrześcijańskie życie.

O k r e s II

Zwycięstwo chrystianizmu. Nawrócenie Francji, Anglii, Irlandii, Szkocji, Niemiec. Arianizm i pierwsze IV sobory powszechne. — Nestorializm, monofizytyzm itp. Mahomotanie. Organizacja Kościoła. Służba Boża, Sakramenta święte.

O k r e s III.

Stolica Apostolska. Stosunek jej do władzy świeckiej. Nawrócenie Sasów, Skandynawów, Węgrów, Polski. Obrazoburstwo i schizma wschodnia. Hierarchia. Życie zakonne. Służba Boża i życie kościelne.

O k r e s IV.

Reforma Kościoła gregoriańskiego. Nawrócenie i oderwanie się Rusi. Papież: Aleksander III i Inocenty III. Reformy Henryka Kietlicza. Papieństwo a Fryderyk II, Pp. Bonifacy VIII i Filip Piękny. Kościół w Polsce w tym okresie. Arcybiskup Jakub Świnka. Przyczyny i skutki wypraw krzyżowych. Zakony rycerskie. Hierarchia. Życie zakonne. Zakony żebrzące. Inkwizycja. Służba Boża, praktyki kościelne, życie wiernych. Uniwersytety. Scholastyka. Mistyka.

O k r e s V.

Niewola Awiniońska. Schizma zachodnia. Kościół w Polsce w okresie awiniońskim. Sobór w Konstancji. Huss. Nawrócenie Litwy i Żmudzi. Urzędy kościelne. Kler świecki. Zakony. Humanizm. Kult religijny i karność kościelna w V okresie.

O k r e s VI.

Reformacja protestancka. Przyczyny i skutki. Luter. Zwingli, Kalwin. Schizma w Anglii. Powstanie i rozwój protestantyzmu w Polsce. Sekty. Kalwinizm w Anglii. Prześladowanie katolików w Irlandii. Wojna 30-to letnia. Katolicka reforma Kościoła i sobór Trydencki. Wprowadzenie trydenckiej reformy w życie. Stosunki potrydenckie w Polsce. Nauka i oświata w okresie VI. Misje katolickie w Azji, Ameryce, Afryce.

O k r e s VII.

Stolica Apostolska i polityka kościelna państw w VII okresie. Deizm w Anglii, »filozofia« we Francji, »oświata«

w Niemczech. Masoneria. Sprawy religijne w Polsce w VII okresie. Nauka i oświata. Zakony w VII okresie. Zniesienie zakonu Jezuitów.

O k r e s VIII.

Przyczyny, przebieg i stosunek rewolucji francuskiej do Kościoła. Rewolucyjny wzrost wolnomyślicielstwa i niewiary. Mariawici w Polsce. Towianizm. Odrodzenie katolickie doby rewolucyjnej. Papież XIX i XX wieku. Kościół katolicki w Polsce porozbiorowej. Odrodzenie życia zakonnego. Nowe zakony polskie. Misje katolickie ostatniej doby w Azji, Ameryce, Afryce, Australii. Stan Kościoła w odrodzonej Polsce. Papież Pius XII.

Według podręcznika: Ks. dr Józef Umiński — Historia Kościoła, tom I i II, lub innego podręcznika.

26.

P r o g r a m III E g z a m i n u

1. Theologia Moralis Fundamentalis.

1. De actibus humanis; a) principia actus humani, b) moralitas actus.
2. De conscientia. Quaestio de solvendo dubio morali (systemata moralia)
3. De peccatis: a) natura et divisio peccati, b) de effectibus peccati, c) de peccatis internis, d) de vitiis capitalibus.
4. De virtutibus in genere: a) de virtutibus acquisitis, b) de virtutibus infusis.

2. Theologia Moralis Specialis.

1. De fide et vitiis fidei oppositis.
2. De spe.
3. De caritate: a) erga Deum, b) erga proximum, c) de peccatis contra caritatem.
4. De virtute iustitiae et vitiis oppositis: a) de iure ipso, b) de virtute iustitiae et de eius partibus, c) de laesione iustitiae et reparatione iustitiae laesae, seu de restitutione, d) de contractibus, e) de virtute religionis, f) de virtutibus pietatis, observantiae, oboedientiae, seu de quarto praecepto Decalogi.
5. De virtute temperantiae et vitiis oppositis.
6. De sacramentis in genere.
7. De baptismo.

8. De Eucharistia prout est sacrificium et prout est sacramentum.

9. De poenitentia.

10. De indulgentiis.

11. De matrimonio: natura, divisio, sacramentum, proprietates, bona, obligationes, consensus.

Podręczniki i pomoce naukowe:

1. Prummer Dominicus P.Pr. — Manuale Theologiae Moralium I, II, III.
2. Noldin-Schmitt — Summa Theologiae Moralis I, II, III.
3. Merkallbach H. O. Pr. — Summa Theologiae Moralis — Paryż 1935.
4. Borowski Antoni Ks. Dr. — Teologia moralna — Warszawa 1939
5. Cathrein Wiktor S.J. — Filozofia moralna — wydanie Biblioteki dzieł chrześcijańskich — Warszawa 1904 r.
6. O. Jacek Woroniecki — Katolicka etyka wychowawcza — Kraków Wydawnictwo Mariackie 1948 r.
7. Morawski Marian Ks. — Podstawy etyki i prawa — Kraków 1931.
8. Szymański Antoni Ks. Dr. — Ograniczanie urodzin i karalność przerywania ciąży — Lublin 1930 r.

3. Liturgika i Rubrycystyka.

I. O liturgii w ogólności.

1. Określenie liturgii. Przedmiot liturgii. Podmiot liturgii (ministrzy kultu liturgicznego).
2. Uczestnictwo wiernych w kulcie liturgicznym. Cele pierwszorzędne i drugorzędne liturgii.
3. Źródła prawa liturgicznego.
4. Określenie liturgiki. Przedmiot liturgiki.
5. Kościół i jego wewnętrzne urządzenie. Ołtarz. Tabernakulum. Światło. Chrzcielnica. Dzwony.
6. Szaty liturgiczne. Naczynia eucharystyczne. Konsekracja naczyń eucharystycznych i poświęcenie szat liturgicznych.

II. Rok kościelny.

1. Określenie roku kościelnego. Istota roku kościelnego. Niedziele. Ferie. Wigilie. Święta. Oktawy (z uwzględnieniem Decretum generale de rubricis ad simpliciores formas redigendis—S.R.C. die 23 martii 1955 an. datum—w skrócie DGRS. tit. II).

2. Adwent i reguły liturgiczne (z uwzgl. DGRS. tit. IV, 7).
3. Wielki post i reguły liturgiczne (z uwzgl. DGRS. IV, 7, tit. II, 22).
4. Liturgia i obrzędy odnowionego Wielkiego Tygodnia.
5. Czas Wielkanocny. Litanie mniejsze i większe.

III. Rubryki mszału.

1. Przygotowanie kapłana do Mszy św. Modlitwa u stopni ołtarza (historia).
2. Introit. Kyrie. Gloria (historia i reguły).
3. Kolekta. Komemoracje (z uwzgl. DGRS. tit. III i tit. V).
4. Modlitwa de Ssmo Sacramento. (Rubryki). Modlitwa pro Papa et Antistite. Modlitwa pro seipso sacerdote. Imperata.
5. Geneza czytań we Mszy św. Ilość czytań. Śpiew międzyleckcyjny. Kiedy się odmawia Graduał. Alleluja. Tractus.
6. Ewangelia. Credo (rubryki, z uwzgl. DGRS. tit. III, 5 i tit. V, 7)
7. Msza wiernych. Offertorium. Złożenie ofiar na ołtarzu w liturgii rzymskiej. Modlitwy przy ofiarowaniu.
8. Kanon. Nazwa. Kanon rzymski. Prefacja (rubryki z uwzgl. DGRS. tit. III, 5 i tit. V, 8).
9. Modlitwy poprzedzające konsekrację.
10. Modlitwy po konsekracji.
11. Komunia św. Pater noster. Libera nos. Łamanie Hostii. Po całunek pokoju.
12. Bezpośrednie przygotowanie do Komunii św. Udzielanie Komunii św. wiernym.
13. Communio. Postcommunio. Ite Missa est. Błogosławieństwo. Ostatnia Ewangelia (z uwzgl. DGRS. tit. V, 9). Modlitwy po Mszy św.
14. Miejsce odprawiania Mszy św., czas odprawiania Mszy św. Ceremonie Mszy przy różnych rodzajach Mszy św.
15. Msze wotywnie (prywatne i uroczyste), kiedy nie można odprawiać, jaki ryt.
16. Msza wotywna o Sercu Jezusowym. Msze podczas 40-godz. Naboż. Msza wotywna o Sercu Maryi.
17. Msza wotywna za oblubieńców.
18. Msze św. żałobne: w Dzień Zaduszny, pogrzeb, rocznica, zwykła (quotidiana). Przywilej co do trzech Mszy żałobnych w ciągu tygodnia (z uwzgl. DGRS. tit. V, 2 i 6 i tit. II 15 i 17).

Rubryki brewiarza.

1. Co jest podstawą oficjum brewiarzowego. Definicja i różne nazwy oficjum brewiarzowego.

2. Dostojność oficjum brewiarzowego: a) modlitwa w imieniu Kościoła, b) cel modlitwy brewiarzowej, c) układ materialny oficjum brewiarzowego.
3. Jakimi zasadami kierował się Kościół w rozłożeniu modlitwy brewiarzowej na różne godziny dnia.
4. Geneza godzin kanonicznych. Brewiarz Piusa V. Reforma brewiarza Piusa X i Piusa XII.
5. Elementy oficjum brewiarzowego (z uwzgl. DGRS. tit. W).
6. Lekcje I II, III nokturnu (z uwzgl. DGRS. tit. IV, 13 – 14); lekcje krótkie i capitula.
7. Benedykcie. Responsorja. Absolucje i wersety. Te Deum. Symbol św. Atanazego. Preces. Antyfony końcowe o NMP (DGRS. tit. IV, b).
8. Poszczególne godziny kanoniczne i ich układ (z uwzgl. DGRS tit. II-d i IV).
9. Occurentia i concurentia (z uwzgl. DGRS. tit. III).
10. Uroczystość dedykacji Kościoła i jej rocznica. Uroczystość tytułu Kościoła i patrona miejscowości.

Rubryki Rytuału.

1. Jakie są ogólne reguły odnośnie materii, formy i ministra przy administrowaniu sakramentów i sakramentaliów.
2. Materia i forma chrztu. Minister chrztu. Czas i miejsce chrztu.
3. Ceremonie chrztu solennego i prywatnego.
4. Chrzest dorosłych.
5. Udzielanie Sakramentu bierzmowania w niebezpieczeństwie śmierci na mocy indultu Stolicy Apostolskiej.
6. Sakrament pokuty. Forma sakr. pokuty. O miejscu spowiedzi i o ubiorze spowiednika.
7. Przechowywanie i odnawianie Najśw. Eucharystii (z uwzgl. Instrukcji Św. Kongr. Sakr. o pilnym strzeżeniu Najśw. Sakramentu z 1938 r. i Dekretu Św. Kongregacji Obrzędów z dnia 1.VI.1957 r. Udzielanie Komunii św. Zanoszenie Komunii św. chorym z uwzgl. Motu proprio „Sacram Communionem” z dnia 19.III.1957 r.
8. Sakrament Ostat. Namaszczenia. Materia i forma. Minister. Przyjmujący Błogosławieństwo apostolskie z odpustem zupełnym
9. Sakr. małżeństwa. Miejsce i czas udzielania ślubu. Czas zakazany. Jakie są ceremonie przy udzielaniu ślubu poza Mszą św. Poświęcenie nowożeńców. Wywód.
10. Ceremonie pogrzebowe. Pogrzeb dorosłych. Pogrzeb dzieci. Nabożeństwo żałobne.

11. Ceremonie poświęceń: wody, domów, pokarmów, krzyżów, przedmiotów dewocjonalnych. Poświęcenie kamienia węgielnego pod budowę nowego kościoła, poświęcenie nowego cmentarza.

Literatura do przestudiowania:

1. Encyklika „Mediator Dei” z dnia 20.XI.1947 r.
2. Decretum Generale de Rubricis ad simpliciorem formam redigendis z 23.III.1955 r. — Sacra Congr. Rituum.
3. Dekret ogólny i Instrukcja Św. Kongr. Obrz. z 16.XI.1955 r. o odprawianiu wznowionego Porządku Wielkiego Tygodnia.
4. Deklaracja Św. Kongregacji Obrz. z 15.III.1956 r. w sprawie Wielkiego Tygodnia.
5. Postanowienia i wyjaśnienia Św. Kongregacji Obrz. z dnia 1.II.1957 r. w sprawie liturgii Wielkiego Tygodnia.
6. Bp J. Nowowiejski — Ceremoniał parafialny, Płock 1931 r.
7. Ks. Dr Antoni Prumbs — Mały ceremoniał dla kleryków i kapłanów, Poznań, 1949.
8. Ks. Jan Danilewicz — Kościół i jego wnętrze, Kielce 1948.
9. Ks. Jan Wierusz Kowalski — Liturgika, Warszawa, 1956.
10. Ks. Jan Parsch — Wtajemniczenie w Ofiarę Mszy św., Kraków 1947.
11. Rituale Romanum ecclesiis Poloniae accommodatum, Katowicis 1927.

27.

EGZAMINY AD BENEFICIA CURATA.

W myśl stat. 90. Synodu Diecezjalnego, odbędzie się w gmachu Kurii Diecezjalnej w Siedlcach w dniach: 15, 16 i 17 września 1958 r., od godziny 9-ej rano, egzamin ad beneficia curata z całości Prawa Kanonicznego i Historii Kościoła, podług programu wyżej podanego.

Do złożenia powyższego egzaminu zostają wezwani następujący kapłani:

1. Dnia 15 września — ks. Burczaniuk Piotr, ks. Fejtko Eugeniusz, ks. Furman Wacław, ks. Górski Dominik i ks. Jagodziński Wincenty.

2. Dnia 16 września — ks. Kobylński Witold, ks. Kurowski Jan (ponadto uzupełni egzamin z całości Teologii Dogmatycznej), ks. Kuryłek Kazimierz, ks. Kryński Piotr (ponadto uzupełni egzamin z całości Teologii Dogmatycznej) i ks. Łupież Stanisław.

3. Dnia 17 września — Ks. Odziemczyk Józef (z historii Kościoła), ks. Semenjuk Wacław, ks. Stefaniak Edward, ks. Sweekiej Franciszek i ks. Wyszynski Bronisław.

28.

EGZAMINY WIKARIUSZOWSKIE.

W myśl stat. 89 Synodu Diecezjalnego, odbędą się w Kurii Diecezjalnej w Siedlcach w dniach 18, 19, 23, 24, 26 i 30 września i 1 października 1958 roku, od godziny 9-ej rano, egzaminy wikariuszowskie.

Do złożenia powyższych egzaminów zostają wezwani następujący kapłani:

Egzamin III.

Z Teologii Moralnej Fundamentalnej i Specjalnej oraz Liturgiki-Rubrycytyki, podług programu wyżej podanego.

1. Dnia 18 września — ks. Andrzejewski Wacław, ks. Bialecki Kazimierz, ks. Błoński Zygmunt, ks. Daszczak Feliks, ks. Jelinek Piotr, ks. Krasnodebski Zbigniew.

2. Dnia 19 września — ks. Kucharczuk Aleksander, ks. Łodziński Leon, ks. Marciszewski Kazimierz, ks. Popiowski Piotr, ks. Pietrzak Władysław, ks. Sarnowski Zbigniew (ponadto uzupełni egzamin z całości Teologii Dogmatycznej) i ks. Zabłocki Eugeniusz.

Egzamin II.

Z Teologii Dogmatycznej Fundamentalnej i Specjalnej i z Teologii Pasterskiej, podług programu z 1949 roku — obacz: Wiad. Diec. Podl. 1949 rok, str. 90—93.

1. Dnia 23 września — ks. Charyton Bronisław, ks. Frączek Roman, ks. Królikowski Zygmunt, ks. Łuszczynski Mieczysław, ks. Przybyś Edward, ks. Potiopa Kazimierz, ks. Kna-bit Stefan.

2. Dnia 24 września — ks. Kulik Tadeusz, ks. Marczuk Mieczysław, ks. Sobechowicz Jan, ks. Sroka Edmund, ks. Staręga Janusz i ks. Zbieć Marian.

Egzamin I.

Z Pisma św. Starego i Nowego Testamentu oraz z Homiletyki, podług programu z 1949 r. — obacz: Wiad. Diec. Podl. 1949 r., str. 29—32.

1. Dnia 25 września — ks. Bujnik Henryk, ks. Borysiak Stanisław, ks. Ciok Zdzisław, ks. Dudka Franciszek, ks. Gorgol Marian, ks. Grądzik Sylwester.

2. Dnia 26 września — ks. Iwańczuk Bernard, ks. Jaltuszyk Stanisław, ks. Kornaś Stefan, ks. Laszuk Antoni, ks. Łatosi Zbigniew, ks. Michalczyk Romuald.

3. Dnia 30 września — ks. Michałowicz Henryk, ks. Mućka Stanisław, ks. Pawłowski Zenon, ks. Pogorzelski Czesław, ks. Piec Andrzej i ks. Ryciak Zygmunt.

4. Dnia 1 października — ks. Stark Józef, ks. Wolski Kazimierz, ks. Zalewski Eugeniusz, ks. Zalewski Stanisław i ks. Sopiński Stanisław.

Wszyscy kapłani, wyznaczeni zarówno na egzamin ad beneficium curata, jak i wikariuszowski, powinni należycie przygotować się do egzaminów, przygotowania nie odkładać na ostatnie tygodnie przed egzaminem i ponadto wszyscy obowiązani są opracować dwa kazania, czytelnie i starannie w zeszycie napisane, na tematy.

1. »Największa klęska moralna narodu polskiego doby obecnej — pijaństwo«. Rozwinięcie tematu możliwie wszechstronnie ze wskazaniem przyczyn i środków zaradczych w myśl Słubowań Jasnogórskich: »aby naród był trzeźwy«.

2. Katecheza szkolna: »IV przykazanie Boskie: obowiązki młodzieży wobec rodziców i wychowawców«.

Katecheta ma zwrócić szczególną uwagę na ból i walkę współczesnego życia.

Wezwani na powyższe egzaminy kapłani winni przybyć do Siedlec w terminach wyżej wskazanych, mając na uwadze zarządzenia synodalne st. 89 i 90 oraz sankcję kanonu 2376.

29.

Zmiany w składzie osobowym Duchowieństwa.

Administratorzy parafii:

Ks. Mgr Piotr Szpilewicz, administrator parafii Łosice, administratorem parafii Okrzeja.

Ks. Mgr Stefan Ceptowski, administrator parafii Okrzeja, administratorem parafii Łosice.

Ks. Sawicki Karol zwolniony z obowiązku objęcia stanowiska administratora parafii Krzeslin i pozostawiony tymczasowo na stanowisku wikariusza parafii św. Mikołaja w Międzyrzeczu.

30.

Nekrologia.

1. S.p. Ks. Jan GAWINO, kapłan diecezji siedleckiej czyli podlaskiej, proboszcz parafii Chełmsko Śląskie, archid. wrocławskiej, zmarł dnia 21 grudnia 1957 r., w wieku lat 49, w kapłaństwie lat 25.

2. W Krakowie dnia 4 lutego 1958 r. zmarł s.p. Biskup Stanisław ROSPOND, Sufragan Krakowski, Wikariusz Generalny, Dziekan Kapituły Metropolitalnej, w wieku lat 81, w kapłaństwie lat 57, w tym 30 lat pracy biskupiej.

3. Z wielkim smutkiem dzielimy się bolesną wiadomością, że Biskup Szczepan SOBALKOWSKI, konsekrowany w katedrze kieleckiej 11 lutego, już nazajutrz nagle zmarł w chwili, gdy rozpoczął odprawiać Mszę św., w kaplicy Matki Bożej na Jasnej Górze w Częstochowie.

Pogrzeb s. p. Biskupa Sobalkowskiego odbył się w Kielcach w dniu 15 lutego.

Requiescant in pace!

Kuria przypomina stat. 155 Synodu Diecezjalnego z 1923 roku o odprawianiu za Zmarłych Mszy św.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

31.

Poświęcenie tablicy ku czci s.p. Biskupa Beniamina SZYMAŃSKIEGO w Janowie Podlaskim.

Papież Pius VII bullą „Ex imposita Nobis” z dnia 2 lipca 1818 r. erygował diecezję podlaską. Trzecim jej Biskupem z kolei był Biskup Beniamin Piotr Paweł Szymański, Komisarz Generalny Zakonu O.O. Kapucynów w Polsce, konsekrowany na Biskupa 1 lutego 1857 roku.

Dnia 1 lutego 1957 roku minęło 100 lat od konsekracji O. Beniamina Szymańskiego na Biskupa Podlaskiego, dlatego obecny Ordynariusz diecezji Siedleckiej czyli Podlaskiej J. E. Biskup Dr Ignacy Świrski ufundował tablicę pamiątkową ku czci s.p. Biskupa Beniamina Szymańskiego i polecił ją wmurować w kościele kolegiackim w Janowie Podlaskim.

Na tablicy umieszczono napis:

—	—
S.	P.

Biskupowi Podlaskiemu

Beniaminowi
SZYMAŃSKIEMU

w

setną rocznicę

JEGO KONSEKRACJI

1857—1957

BISKUP I LUD PODLASKI

w HOŁDZIE

Nad napisem umieszczono herb, a po lewej stronie medalion — płaskorzeźbę Biskupa Szymańskiego z brązu.

Odsłonięcia i poświęcenia tablicy w dniu 27 października 1957 r. — w uroczystość Chrystusa Króla, w zastępstwie J. E. Biskupa Diecezjalnego, dokonał J. E. Biskup Sufragan Dr Marian JANKOWSKI, w obecności członków Kapituły Kolegiaty Janowskiej, O.O. Kapucynów na czele z O. Prowincjałem oraz licznie przybyłych innych kapłanów i wiernych.

Na zakończenie uroczystości dłuższe przemówienie wygłosił J. E. Biskup Dr Marian Jankowski, a oto niektóre wyjątki z tego przemówienia:

Imię i Osoba Biskupa Beniamina Szymańskiego znana była naszym praojcom, gdy wśród nich w Janowie mieszkał.

A ciężkie, łzawe i krwawe było tu w Janowie Jego pasterzowanie.

Czynił wszystko jako Ojciec i Pasterz, aby pocieszyć, podnieść, aby tchnąć nadzieję w serca biednych i umęczonych Podlasian.

Zaprowadza po raz pierwszy na Podlasiu Nabożeństwo Majowe, aby przez Niepokalaną Maryję zjednoczyć swoich diecezjan z Bogiem, poleca przeprowadzić w każdej parafii misje św., sprowadza do Janowa Podl., otrzymane od Ojca św. Piusa IX, relikwie św. Wiktora, męczennika.

Krwawiło się serce Pasterza na widok cierpień kapłanów, zakonników i wiernych w czasach po powstaniu styczniowym. Niebawem i sam Pasterz dzieli ich los, w sierpniu bowiem w 1867 roku zostaje skazany na wygnanie i wywieziony do Łomży, by tam dokończyć w klasztorze O.O. Kapucynów swojego pracowitego żywota 15 stycznia 1868 roku.

32.

O poprawę słyszalności kazań w kościołach

Instalowane w kościołach głośniki nader rzadko dają dobry rezultat, wskutek czego staje się koniecznym bardziej wnikliwe podejście do problemu właściwych warunków akustycznych w kościołach.

I tak w małych i średnich kościołach głośniki *całkowicie* nie są potrzebne, natomiast w dużych świątyniach może zaistnieć potrzeba sztucznego wzmocnienia głosu kapłana, wygłaszającego kazanie z ambony.

W zasadzie każdy z projektowanych kościołów powinien mieć rozwiązany problem słyszalności słowa z ambony.

W istniejących kościołach poprawa warunków akustycznych może nastąpić w wyniku przeprowadzonych robót powierzchniowych na podstawie *korekty akustycznej*.

Za tym nie należy dopuszczać do instalowania głośników przed wykonaniem ekspertyzy akustyczno-budowlanej, która jest niezbędna zarówno w wielkich, jak i małych oraz średnich kościołach.

Po ekspertyzie winien być opracowany szczegółowy projekt, na który złoży się: część opisowa, obliczeniowa, rysunki robocze, kosztorys i zestawienie materiałów.

Informacji w tej dziedzinie może udzielić inż. Adam Penconek—Warszawa, ul. Styki 27 m. 4.

Bibliografia

33.

„Historia Biblijna Starego Testamentu“

Pallotinum Wydawnictwo Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego, Poznań, ul. Przybyszewskiego 30, skr. pocz. 1095, zawiadamia, że w drugiej połowie stycznia ukazał się podręcznik do nauczania religii dla klasy V szkół podstawowych, zatwierdzony przez Ministerstwo Oświaty p. t. *Historia Biblijna Starego Testamentu*.

Podręcznik ten ukazał się w nowym uzupełnionym wydaniu, ozdobiony 27 reprodukcjami dzieł najwybitniejszych mistrzów sztuki religijnej, Zawiera również dodatkowe tablice pomocnicze. — Cena katalogowa egzemplarza wynosi 8 zł.

Wszelkie zamówienia realizowane będą za zaliczeniem pocztowym.

